

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΙΝΩΝ

ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ. 1848.

ΑΡΙΘ. 18.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝ Τῃ ΑΝΑΤΟΛῃ.

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

*Απὸ Ἀδαμαντίου Κοραΐ μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ
Ἑλληνικοῦ Κράτους.*

(Συνέχεια ἐκ τῶν ἀριθμῶν 14, 15, καὶ 16.)

Ἡ Δευτέρα ἐποχὴ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν Γραμμάτων
ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀρχεται, ὡς εἶπομεν, ἀπὸ Ἀδαμαντίου
Κοραΐ.

Ὁ πατὴρ οὗτος τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας
ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ ἐν ἔτει 1748 ἀπὸ πατρὸς Χίου καὶ
μητρὸς Σμυρναίας· ἤκουσε τὰ Ἑλληνικὰ μαθήματα ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ παρὰ τοῦ διδασκάλου Ἰεροθέου τοῦ Ἰθακκισίου,
διδαχθεὶς ὁμοίως παρὰ διαφόρων καὶ τὴν Ἰταλικὴν, Γαλ-
λικὴν, Λατινικὴν, καὶ Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. Προικισμένος
δὲ ἐκ φύσεως ὑπὸ μεγάλης εὐφυΐας, βαθείας κρίσεως καὶ
σπανίας μνήμης ἐδείκνυεν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας τὸν ὑψηλὸν
βαθμὸν τῆς ἠθικῆς ἐντελείας, εἰς ᾧ ἦτο προωρισμένος νὰ
φθάσῃ. Καθ' ἡλικίαν εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν ἐστάλη ὑπὸ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ εἰς Ἀμστελὸδαμον, ὅπου ἔμαθε καὶ τὴν Γερ-
μανικὴν γλῶσσαν, καὶ ἐσύστησεν ἐμπορικὸν κατὰστημα·

ἀλλ' οὐδὲν εὐδοκίμησας εἰς τὰ τοῦ ἐμπορίου ἐπανήλθεν εἰς Σμύρνην, ὅπου ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν μελέτην τῆς Φιλολογίας μέχρι τοῦ ἔτους 1782, ὅτε μεταβὰς εἰς Μοντεπελιέρον ἤκουσεν ἐκεῖ τὰ μαθήματα τῆς ἱατρικῆς· κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1788 μετέβη εἰς Παρισίους, ὅπου ἐξῆς τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἡ ἀρετὴ, ἡ φιλοπονία, ἡ ἀπλότης, ἡ μετριοπάθεια, καὶ ὁ πατριωτισμὸς ἦσαν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ σπανίου τούτου ἀνδρός· ἀπέθανε δὲ καὶ ἐτάφη ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1833.

Τὰ δὲ ἐκδοθέντα συγγράμματα αὐτοῦ εἶναι 1). Ἡ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταφράσις τῆς Κατηγήσεως Πλάτωνος Μητροπολίτου Μόσχας, ἐκδοθεῖσα ἐν Λειψία ἐν ἔτει 1784, καὶ προσφωνηθεῖσα εἰς τὸν τότε πατριάρχοντα Γαβριὴλ τὸν Γ'. — 2). Ἡ ἐκ τῆς Γερμανικῆς εἰς τὴν Γαλλικὴν μετάφρασις τῆς Κλινικῆς τοῦ Σελίου (Selle) ἐκδοθεῖσα εἰς Μοντεπελιέρω ἐν ἔτει 1787—3). Ἡ ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς εἰς τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν τῆς ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς τοῦ Ἄγγλου Βλακίου (Black) ἐκδοθεῖσα ὁμοίως ἐν Μοντεπελιέρω ἐν ἔτει 1788—4). Ἡ μετὰ Γαλλικῆς μεταφράσεως, σχολείων καὶ Προλεγομένων ἐκδοσις τοῦ Θεοφράστου, τυπωθεῖσα ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1799—5). Τὸ *περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων* τοῦ Ἰσοκράτους, ὁμοίως μετὰ Γαλλικῆς μεταφράσεως σχολείων καὶ Προλεγομένων, ἐκδοθὲν ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1800, διὰ τὸ ὅποιον ὁ ἐκδότης ἔλαβε παρὰ τοῦ Ναπολέοντος τὸ δεκαετὲς βραβεῖον—6). Ἡ ἐκ τῆς Ἰταλικῆς εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ *περὶ ἀμαρτημάτων καὶ ποινῶν* τοῦ Βεκαρίου, μετὰ σημειώσεων καὶ Προλεγομένων, ἐκδοθεῖσα ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1802—7). *Υπόμνημα περὶ τῆς παρουσίας καταστάσεως τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος* γεγραμμένον Γαλλιστὶ καὶ ἐκδοθὲν ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1803—8). *Τὰ Αἰθιοπικὰ* τοῦ Ἡλιοδώρου, μετὰ Προλεγομένων καὶ σχολείων, ἐκδοθέντα ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1804—9). Ἡ μετὰ τῶν δύο συνεργατῶν αὐτοῦ κατ' αἴτησιν τοῦ Ναπολέοντος γενομένη μετάφρασις εἰς τὴν Γαλλικὴν τῆς Γεωγραφίας τοῦ Στράβωνος ἐν ἔτει 1805, διὰ τὴν ὅποιαν ὁ Κοραῆς ἔλαβεν ἐτήσιον ἐπὶ ζωῆς σύνταξιν 2000 φράγκων—10). Αἰλιανοῦ ποικίλη ἱστορία, Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ καὶ Νικολάου τοῦ Δαμασκηνοῦ τὰ σωζόμενα, μετὰ Προλεγομένων καὶ σημειώσεων, ἐκδοθέντα ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1805, δαπάνη τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων, ὡς Πρόδρομος τῆς *Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης* ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἀυτοσχέδιοι στοχασμοί*—11). *Ἡ Ἑλληνικὴ βιβλιοθήκη*, συνισταμένη εἰς 17 τόμους μετὰ τοῦ Προδρόμου αὐτῆς, καὶ τὰ *πάρεργα τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης*, συνισταμένα εἰς 9 τόμους, ἐκδοθέντα ἐν Παρισίοις μετὰ Προλεγομένων καὶ σημειώσεων κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ

τοῦ ἔτους 1805 μέχρι τοῦ ἔτους 1829—12). *Τὰ ἀστεῖα τοῦ Ἰεροκλέους*, μετὰ Γαλλικῆς μεταφράσεως, Προλεγομένων καὶ σημειώσεων ἐκδοθέντα ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1811—13). Αἱ τέσσαρες πρώται βραβεία τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὀμήρου, ὑπὸ τὸ ὄνομα *Βολισσιῆ* ἐκδοσις, ἐκδοθεῖσαι ὁμοίως ἐν Παρισίοις μετὰ Προλεγομένων καὶ σημειώσεων ἐν ἔτει 1811 καὶ ἐφεξῆς—14). *Τὰ Ἀτακτα, ἢ Ἀυτοσχέδιοι Συναγωγὴ παντοδαπῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν αὐτοσχέδιων σημειώσεων καὶ τιμῶν ἄλλων ὑπομνημάτων*, ἐκδοθέντα ἐν Παρισίοις εἰς τόμους πέντε ἐν ἔτει 1828 καὶ ἐφεξῆς.

Πλὴν τῶν ῥηθέντων ὑπάρχουσι καὶ διάφορα ἄλλα ἀνεκδοτα χειρόγραφα τοῦ ἀθανάτου τούτου ἀνδρός, σηπόμενα ἐν τινι ἐμπορικῇ ἀποθήκῃ τῆς Μασσαλίας μετὰ τῆς πολυτίμου βιβλιοθήκης αὐτοῦ, τὴν ὅποιαν διὰ δικητικῆς εἶχεν ἀφιερῶσαι ὁ μακαρὶτης Κοραῆς εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Χίου, ἀλλὰ τὴν ὅποιαν ἀδίκως στερεῖται μέχρι σήμερον ἡ πατρίς αὐτοῦ.

Καὶ τοιοῦτο μὲν εἶναι ἐν περιλήψει τὸ ἱστορικὸν τοῦ βίου καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κοραῆ. Ὡς δὲ πρὸς τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὁ Κοραῆς θεωρεῖται δικαίως ὡς ὁ πατὴρ τῆς δευτέρας ταύτης ἐποχῆς· διότι ἀπὸ τὰ τέλη ἤδη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐν ᾗ ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη προέβαινε γιγαντιαίως βήμασι πρὸς τὰ φῶτα, ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία ἐξ ἐναντίας ἀπεσθένυτο ἐν τῇ Ἀνατολῇ· οἱ πλείστοι τῶν διδασκάλων εἶχον καταστήσει ἀληθεῖς Σχολαστικοί, περιορίζαντες τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ὁμογενῶν εἰς τὰ λεγόμενα *ξηρὰ Γραμματικά*, καὶ ἀποκαταστήσαντες καὶ τούτων τὴν ἐκμάθησιν τραχυτάτην, ἐπίπονον, πολυχρόνιον, ἑλλειπῆ καὶ ἐπομένως ἀσκοπον καὶ ἀνωφελῆ εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, ἕνεκα τῆς ἀμεθοδίας τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, καὶ τῆς πρὸς τὴν μελέτην τῶν ἐπιστημῶν καὶ ξένων γλωσσῶν περιφρονησεως. Ἡ ὀφειλουμένη καὶ γραφομένη γλῶσσα εἶχε καταστήσει ἀλλόκοτον μίγμα ξένων λέξεων καὶ ιδιωτισμῶν· καὶ οἱ μὲν λόγιοι ἐθεματόγραφον Ἑλληνιστῶν, ἐννοοῦντες μόνον αὐτοὶ ἑαυτοῦς, οἱ δὲ Φαναριῶται (οἱ μόνοι τότε, πλὴν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος διδασκάλων, παιπεδευμένοι τοῦ Γένους) ἀνεμίγνουν ἀηδῶς Ὀμηρικὰς καὶ Πινδαρικὰς λέξεις καὶ φράσεις μετὰ Τουρκικῶν, καὶ ἐνίοτε Γαλλικῶν λέξεων καὶ ιδιωτισμῶν· οἱ δὲ ἔμποροι, ἔχοντες ἐμπορικὰς τινὰς σχέσεις μετὰ τῆς Βενετίας, εἰσῆζαν εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ ὁμιλίαν αὐτῶν τοσαύτας Ἰταλικὰς λέξεις καὶ φράσεις, ὥστε ἡ ἐμπορικὴ λεγομένη γλῶσσα, καὶ μάλιστα ἡ γραφικὴ, ὑπῆρχεν ἐντελῶς ἀκατάληπτος εἰς τοὺς λοιποὺς ὁμογενεῖς, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα κατήνησεν ἀληθῆς Βαβυλωνίως πυργοποιεῖα. Μόνη ἡ Ἐκκλησία διετήρησεν ὡπωσοῦν καὶ κατὰ τὴν

περίστασιν ταύτην ἀληθῆ λείψανα χαρακτηρίζοντα τὴν προγονικὴν εὐκλειαν, ἀκολουθοῦσα γραφικὸν ὕφος, μὴ κατὰ πάντα μὲν Ἑλληνικόν, μᾶλλον δὲ πλησιάζον εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἀρχαίας γλώσσης, καθαρὸν ξένων λέξεων καὶ φράσεων, καὶ πολὺ μὲν εὐληπτότερον τοῦ ὕφους τῶν λογίων, ἀσυγκρίτως δὲ εὐφραδέστερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τοῦ μιζοβαρβάρου καὶ μακαρονικοῦ τῶν Φαναριωτῶν· ἀλλ' ἡ γενικὴ ἀμάθεια τοῦ ἔθνους ἐπεκράτησε φυσικῶς τῷ λόγῳ καὶ ἐπὶ τοῦ Κλήρου αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔγραφεν εἰς ὕφος ἐμφαίνον ἐτι ἴχνη Ἑλληνικῆς συντάξεως, γλαφυρότητος καὶ ἀρμονίας. Εἰς τοσοῦτον δὲ ἀπονοίας εἶχον φθάσει τινὲς τῶν τότε λεγομένων ἐγκρίτων τοῦ Γένους, ὥστε εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἀθανάσιος Χριστόπουλος, ἄλλως ἄριστος στιχουργός, ἔγραψε καὶ προέτρεπε νὰ παραιτήσωμεν τὴν Ἑλληνικὴν ὀρθογραφίαν καὶ νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὸ μὲν ι, ἀντὶ τοῦ η, υ, ει, οι, υι, καὶ η, τὸ δὲ ο, ἀντὶ τοῦ ω, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὐρίσκειτο ἡ παιδεία τοῦ Γένους, ὅτε ὁ Κοραῆς ἐγνωρίσθη διὰ τοῦ καθαρῶ καὶ γλαφυροῦ ὕφους τῆς γλώσσης τῆς μεταφράσεως τοῦ *περὶ ἀμαρτημάτων* καὶ ποινῶν τοῦ Βεκαρίου· ἡ δὲ βαθύνοια καὶ πολυμάθεια τῶν ἐν αὐτῇ σοφῶν αὐτοῦ σημειώσεων καὶ τὸ πῦρ τῶν ῥητορικωτάτων αὐτοῦ Προλεγομένων δὴ γέγονε τοὺς νέους πρὸς τὸν πόθον τῆς προγονικῆς παιδείας.

Ἡ μετὰ δύο ἔτη ἀκολουθήσασα τὴν ἐκδοσιν τοῦ Βεκαρίου ἐκδοσις τῶν *Αἰθιοπικῶν τοῦ Ἡλιοδώρου*, ἔχουσα ὁμοίως ἐν εἶδει Προλεγομένων τὴν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Βασιλείου περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκτεταμένην ἐπιστολήν, ἐξῆψεν ἐτι μᾶλλον τὴν φυσικὴν φιλοτιμίαν καὶ φιλομάθειαν ὄλων τῶν ὁμογενῶν, καὶ ἀνεξωπύρησε τὸν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν διόρθωσιν τῆς γλώσσης πόθον τῶν νέων. Ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ῥηθείᾳ ἐπιστολῇ κατεδίκαζε τὴν λεγομένην *μιζοβαρβαρον γλῶσσαν*, ὡς μὴ ἀνήκουσαν οὔτε εἰς τὴν παλαιάν, οὔτε εἰς τὴν νέαν Ἑλλάδα, ἀλλ' ὡς ἀποφώλιον τέρας τῆς Ἀφρικῆς, συνίστα δὲ κοινὴν γλῶσσαν τοιαύτην, ὅποια νὰ ἦναι κανονικὴ, Ἑλληνικὴ κατὰ τὴν σύνταξιν, καθαρὰ ξένων λέξεων καὶ φράσεων, καὶ εὐληπτος εἰς τὸ πλείστον μέρος τοῦ ἔθνους.

Οἱ Ζωσιμάδες ἀκούσαντες τὴν πολυμάθειαν καὶ πατριωτισμὸν τοῦ ἀνδρός παρεκάλεσαν νὰ ἐκδώσῃ, διὰ δαπάνης αὐτῶν, ὅσα κρίνη ἀναγκαῖα εἰς τὸ γένος, καὶ τότε ὁ Κοραῆς ἤρχισεν, ὡς εἶπομεν, τὴν ἐκδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης, προτάτων ὁμοίως εἰς ἕκαστον τόμον αὐτῆς ἐκτεταμένα Προλεγόμενα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ἀυτοσχέδιοι στοχασμοὶ περὶ τῆς παιδείας καὶ γλώσσης*, ἐν οἷς ἐξῆλεγε δι' ἐμβριθῶν συλλογισμῶν καὶ ἀκαταμαχῆτων ἀποδείξεων τὴν ἀμεθοδίαν τῶν τότε Γραμματικῶν, δεικνύων

τὸν τρόπον δι' οὗ ὄφειλον νὰ διδάσκωσιν οἱ διδάσκαλοι, τοὺς συγγραφεῖς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ἐκλέγωσι, πῶς νὰ ὠφελῶνται ἐξ αὐτῶν πραγματικῶς, πῶς νὰ μεταφέρωσι τὰ κατὰ τῆς παλαιᾶς εἰς τὴν νεωτέραν γλῶσσαν, χωρὶς νὰ φθείρωσι τῆς δευτέρας τὴν ἰδιότητα, ἀποδεικνύων τὸ ἀηδῆς, γελοῖον καὶ ἄχρηστον τῆς λεγομένης *μιζοβαρβαρον γλώσσης*, ὀνομάσας αὐτὴν χλευαστικῶς *Μακαρονικὴν*, προτρέπων ἐνταυτῷ τοὺς λογίους τοῦ ἔθνους εἰς σύνταξιν λεξικῆ καὶ Γραμματικῆς τῆς γλώσσης καὶ ἐκθέτων εἰς αὐτοὺς ὑπόδειγμα καὶ τρόπον τῆς συντάξεως αὐτῶν. Ἡ ἠθικὴ μόρφωσις τῶν νέων ὑπῆρξε πρὸ πάντων ἡ κυριώτερα φροντίς τοῦ σοφοῦ γέροντος, διὰ δὲ τῶν εὐγλωτῶν καὶ φρονίμων αὐτοῦ συμβουλῶν κατάρθωσε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς ὄλων τῶν ὁμογενῶν τὴν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν κλίσιν καὶ ἀνεδείχθη ὁ πρωταίτιος τῆς κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ἠθικῆς τοῦ ἔθνους ἀναγεννήσεως· καὶ τοιοῦτοτρόπως ἡ πρὸς σύστασιν καλῶς διοργανισμένων Σχολείων καὶ διόρθωσιν τῆς καθομιλουμένης γλώσσης ἀμιλλα διεδόθη μεταξὺ ὄλων τῶν ὁμογενῶν· τὰ ἤδη ὑπάρχοντα Σχολεῖα ἐρρυθμίζοντο κατὰ τὰς φρονίμους συμβουλὰς καὶ τὴν νέαν μέθοδον τοῦ σοφοῦ Κοραῆ, νέα ἀνηγείροντο πανταχόθεν, οἱ πλείστοι καὶ φρονιμώτεροι τῶν λογίων τοῦ ἔθνους παρεδέχθησαν τὸ νέον σύστημα τῆς διδασκαλίας καὶ διορθώσεως τῆς γλώσσης, καὶ ἡ νεολαία ἐλευθερωθεῖσα τῶν δεσμῶν τῆς ἀμεθοδίας καὶ τῶν φιλολογικῶν προλήψεων, ὠρμησε γιγαντιαίως βήμασι πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῶν διανοητικῶν αὐτῆς δυνάμεων. Μεταξὺ δὲ τῶν νεοσυστηθέντων Σχολείων ἀρκεῖ νὰ περιγράψωμεν τὸ Σχολεῖον τῆς Χίου, τὸ ὅποιον εἶχεν ἐπανορθωθῆ καὶ κανονισθῆ κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, καὶ εἶχε κινήσει τὸν γενικὸν θαυμασμὸν τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὰ φῶτα μετέσχευ ὄλων τῶν Ἑλλήνων ἡ νεολαία.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΧΙΟΥ.

Τὸ Σχολεῖον τοῦτο ὑπάρχον παλαιόθεν, ὡς εἶπομεν (Ἀποθ. ἀριθ. 16 σελ. 200) ἐσχολαρχεῖτο ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου μέχρι τοῦ ἔτους 1812, ὅτε ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Χίων ἡ γενικὴ αὐτοῦ μεταρρύθμισις, πραγματοποιηθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1813.

Ἡ παλαιὰ οἰκοδομὴ, οὕσα ἐκπαλαὶ εὐρυχωροτάτη καὶ λαμπροτάτη, ἐπυξήθη, ἀνεκαινίσθη καὶ ἐκαλλωπίσθη, προστεθέντος εἰς αὐτὴν καὶ τοῦ νέου κτηρίου τοῦ ἐμπεριέχοντος κάτωθεν μὲν ἐξ λαμπρὰ δωμάτια παραδόσεων, ἄνωθεν δὲ τὰς δύο μεγάλας αἰθούσας τῆς πλουσίας τοῦ Σχολείου βιβλιοθήκης.

Οι εν αὐτῷ μαθητεύοντες νέοι ἦσαν περίπου ὀκτακόσιοι ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις σχεδὸν ἦσαν Χῖοι, οἱ δὲ λοιποὶ κάτοικοι τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Εἶχε λαμπρὰν βιβλιοθήκην περιέχουσαν 24,000 τόμους, ἀξιόλογον τυπογραφίαν, καὶ πλουσίαν ἀποθήκην τῶν περισσοτέρων πειραμάτων τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἠδύνατο νὰ καυχήθῃ ὅτι κατέχει μεταξὺ τῶν διδασκάλων αὐτῆς, δεκαοκτὼ τὸν ἀριθμὸν, πολλοὺς γνωστοὺς εἰς τὴν περαιομένην Εὐρώπῃ διὰ τὴν ἐξοχὸν αὐτῶν παιδείαν. Τοιοῦτοι δὲ ὑπῆρξαν ὁ Πρύτανης αὐτῆς κύριος Νεόφυτος Βάμβας, ὁ μαθηματικώτατος Ἰ. Ζηλεπῆς, ὁ πολυμαθὴς Βαρδαλάχης, ὁ ἐκ Παρισίων κύριος Ἰούλιος Δαυὶδ, καὶ ὁ τότε ἄξιος τῆς Χίου Ἀρχιερεὺς Πλάτων Φραγγιάδης, ἀληθὴς Ποιμὴν λογικοῦ Ποιμῆνιου.

Ὅλοι γενικῶς οἱ μαθηταὶ ἐμαθήτευον χωρὶς τινα πληρωμὴν τὰ δὲ παραδιδόμενα μαθήματα ἦσαν: 1) ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία. 2) ἡ Λατινικὴ. 3) ἡ Γαλλικὴ. 4) ἡ Ἰταλικὴ. 5) ἡ Τουρκικὴ, Ἀραβικὴ, καὶ Περσικὴ. 6) ἡ Ἱερὰ κατὰ τῆς καὶ Θεολογία. 7) ὅλαι αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ναυτικῆς. 8) ἡ φυσικὴ πειραματικὴ. 9) ἡ Μεταλικὴ, Φυτικὴ, καὶ Ζωικὴ Χημεία. 10) ἡ Φυσικὴ ἱστορία. 11) ἡ Γενικὴ ἱστορία. 12) ἡ Πολιτικὴ Γεωγραφία 13) αἱ φιλοσοφικαὶ ἐπιστῆμαι. 14) ἡ Ῥητορικὴ. 15) ἡ Ζωγραφικὴ. 16) ἡ Μουσικὴ.

Αἱ Δημόσιαι ἐξετάσεις τῶν προόδων τῶν μαθητῶν ἐγίνοντο ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀρχόμεναι κατὰ τὴν ἐβδόμην τοῦ Ἰαννουαρίου. Εἰς ταύτας ἐχρῶσθον νὰ παρευρεθῶσιν ὁ Ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν δώδεκα αὐτοῦ Κληρικῶν καὶ τῶν Δημοσίων Ἱεροκληρῶν, οἱ Δημογέροντες, οἱ Ἔφοροι τοῦ Σχολείου, οἱ Ἐπίτροποι τῶν διαφόρων δημοσίων καταστημάτων, οἱ Εὐπατρίδαι, οἱ Ἰατροὶ, οἱ γονεῖς τῶν μαθητῶν καὶ ὅλοι οἱ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ τοῦ Σχολείου. Οὗτοι δὲ πάντες εἶχον ξεχωριστοὺς προσδιορισμένους τόπους ἐν εἰδεί ἀμφιθεάτρου εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τῆς αἰθούσης τῶν ἐξετάσεων, οἰκοδομῆς εὐρυχωροτάτης ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Σχολείου καὶ πρὸς τοῦτοις παρευρίσκοντο πάντοτε αὐτοθελήτως καὶ οἱ ἐκεῖ Ἀντιπρόξενοι τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, καὶ ἄπειρον πλῆθος λαοῦ. Οἱ ἐξεταζόμενοι μαθηταὶ ἐλάμβανον ἑγγραφὸν ἀποδείξιν τῶν προόδων αὐτῶν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν πρωτίστων διδασκάλων τοῦ Σχολείου, καὶ ἐσφραγισμένην διὰ τῆς σφραγίδος, ἥτις παρίστα τὸν ἐκ τῆς στάκτης αὐτοῦ ἀναγεννώμενον ἀλληγορικὸν Φοῖνικα τὸ πρῶτον βραβεῖον τῶν ἀριστευόντων μαθητῶν ἦτο στέφανος ἐκ δάφνης, τὸ δεύτερον στέφανος ἐκ μυρσίνης, καὶ τὸ τρίτον στέφανος ἐξ ἐλαίας· οἱ στεφανούμενοι ἐκρῦπτοντο δημοσίως, καὶ ἡ ἄμιλλα καὶ φιλοτιμία τῶν μαθητῶν ἦτο τοιαύτη, ὡς ἡ μόνη ἀποτυχία τοῦ

πρῶτου βραβεῖου, ἐγένετο εἰς πολλοὺς αἰτία πένθους καὶ πολυχρονίου ἀθυμίας.

Τέσσαρες ἔφοροι καὶ τέσσαρες ὑποψήφιοι συνεργόμενοι ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Σχολείου ἐσκέπτοντο περὶ ὅλων τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ. Καθ' ἕκαστον δὲ ἔτος ἐπέλλοντο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Σχολείου εἰς Εὐρώπην 6000 γρόσια πρὸς ἀγορὰν βιβλίων διὰ τὴν δημοσίαν Βιβλιοθήκην. Ὁμοίως ἐπέλλοντο καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς Παρίσιους καὶ δύο ἐκ τῶν πτωχοτέρων μαθητῶν, οἵτινες εἶχον τελειώσει καλῶς τὰ ἐν τῷ Σχολεῖῳ τῆς Χίου μαθήματα αὐτῶν, διὰ νὰ σπουδάσωσιν εἰς Εὐρώπην τὴν ἱατρικὴν, ἢ νὰ τελειοποιηθῶσιν εἰς ἄλλας ἐπιστήμας, δι' ἐξόδων ὁμοίως τοῦ Σχολείου.

Ἄλλ' ἢ κατὰ τὰ 1824 ἐπελθούσα Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις συγκατέστρεψε μετὰ τοῦ Σχολείου τούτου καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ, καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν νέων εἶχεν ἐκλείψει ἀπὸ τοῦ ἔθνους ἐφ' ἱκανὰ ἔτη.

(ἀκολουθεῖ.)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ Ν. ΒΑΜΒΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ 1848 καὶ 1849.

Πολλάκις βέβαια ἐθαυμάσατε, φίλοι, ἐνοουόντες καὶ βλέποντες τὸ πλῆθος τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ὅσας ἐφύερεν ὁ ἄνθρωπος. Ὁ νοερός οὗτος κόσμος τῆς ἀνθρωπίνης δημιουργίας ἔχει, πολὺν νὰ εἶπω, τὰ δευτερεῖα τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ ἀπείρου τῆς τοῦ Θεοῦ ἀπείρου σοφίας καὶ δυνάμεως καὶ δυνάται τις νὰ εἶπῃ τὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ, « Πάντες οἱ λόγοι ἔργοποι· οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν » καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται ὄρθαλμός τοῦ ὄρῳ, καὶ οὐ πληρωθήσεται οὐδ' ἀπὸ ἀκροάσεως. » Ἄλλ' ἐν ἐκείνῳ μὲν, εἶπε καὶ ἐγένετο· ἐνταῦθα δὲ, πόσοι αἰῶνες παρήλθον, καὶ καὶ πόσων γενεῶν ἀγῶνες συνέδραμον! Αἱ ἀνθρώπινα τέχνη καὶ ἐπιστῆμαι τότε ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι μόρφωσιν καὶ διαίρεσιν εἰς διάφορα εἶδη, ἀφ' οὗ διὰ πολλῶν αἰώνων αἱ γνώσεις αὐτοῦ βαθμικῶν ἐπληθύνθησαν καὶ ἐτελειοποιήθησαν.

Αἱ πρῶται γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι φύσει ἀτομικαί· διότι ἡ φύσις δὲν παριστάνει εἰς τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ, εἰμὴ ἄτομα. Ἐκ τούτων δὲ τῶν ἀτομικῶν γνώσεων μορφοῦ ἐν ἐπιπέδῳ ὑστερον διὰ τῆς γλώσσης γενικῶς ἐνοίας, ἀναβαίνει εἰς τὰς αἰτίας τῶν φαινομένων, καὶ οὕτω κατὰ μικρὸν δημιουργεῖ ἐκ τῶν ὁμοειδῶν ἀρχῶν τέχνας

καὶ ἐπιστήμας. Ἡ φυσικὴ λοιπὸν πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἶναι ἐμπειρία, τέχνη καὶ ἐπιστήμη. Ἡ συνεχὴς τῷ ὄντι ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν ἀτομικῶν πραγμάτων γεννᾷ τὴν ἐμπειρίαν ἐκ πολλῶν δὲ ἐμπειρικῶν γνώσεων μορφοῦμεναι γενικαί τινες ἐννοιαὶ καὶ κανόνες συγκροτοῦσι τὴν τέχνην, ἥτις εἶναι ἀναμφισβότως βαθμοῦ ἀνωτέρου τῆς ἀπλῆς ἐμπειρίας. Ἡ δὲ ἐπιστήμη οὐσα οὐχὶ ἀπλῆ γνώσις καὶ περιορισμένη, ἀλλὰ καθαρὰ, βεβαία, καὶ γενικὴ, μετὰ τῶν αἰτιῶν, δι' αἷ τὰ πράγματα οὕτως ἔχουσι, δεικνύει εἰς ἡμᾶς τελειοτέραν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀποδίδεται γενικῶς ἡ εὐρεσις τῶν διαφόρων μεθόδων, καὶ ἡ τῶν ὄντων καὶ τῶν αὐτοῦ γνώσεων εἰς διαφόρους τάξεις καὶ συστήματα διαίρεσις. Δὲν εἶναι οὐδεμίαν ἀμφισβόλια, ὅτι τούτων ἀπάντων αἰτία εἶναι ὁ περιορισμὸς αὐτοῦ. Μόνος ὁ ἄπειρος νοῦς τοῦ Θεοῦ ἔχει ἄμεσον, ἄχρονον καὶ τελείαν γνώσιν πάντων ὁμοῦ τῶν ὄντων· πλὴν καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἀδυναμίᾳ φαίνεται ἡλικίαν δυνάμιν ἐλαθεῖν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τοῦ Θεοῦ! Ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ἐπεννόησε μηχανὰς, ὥστε νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἐπιφάνειαν γῆς καὶ θαλάσσης, νὰ διατρέξῃ ὠκεανούς ὡς ζῆραν ἐφ' ἀμάξης, νὰ μεταβάλλῃ ὄρη καὶ πεδιάδας, καὶ νὰ ζητῇ οὐκ ἀλόγως στάσιν διὰ νὰ ἀναμοχλεύσῃ καὶ αὐτὴν τὴν γῆν. Ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς ὁράσεως αὐτοῦ ἐφεύρηκε μέσα, δι' ὧν βλέπει καὶ καταμετρεῖ τὰ ἀόρατα διὰ τὴν σμικρότητα, καὶ τὰ ἀθέατα διὰ τὴν ἄπειρον ἀπόστασιν. Ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τοῦ περιλαμβάνειν ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ τὰ ἀπειράριθμα ἄτομα τοῦ παντός δημιουργεῖ γένη καὶ εἶδη, καὶ διὰ τῶν νοερῶν τούτων ἀτόμων περιλαμβάνει τὸ πᾶν καὶ συντόμως εἰπεῖν, ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ αὐτοῦ δεικνύει, ὅτι εἶναι πάντων τῶν αἰσθητῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ τὸ ἐκλεκτότερον καὶ θεοφιλέστερον. Πόσον λοιπὸν ἀσυγγώρητος καὶ ἐλασινὴ εἶναι ἡ ἀποπλάνησις ἐκείνων, ὅσοι ἐτόλμησαν νὰ καταβιβάζωσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ταύτης τῆς ὑπερτάτης καὶ θείας τάξεως εἰς τὴν τάξιν τῶν χαμερπεστάτων ζώων, ἢ νὰ ἀποδίδωσι τὰς ἐξαισίους ταύτας ἐργασίας τῆς νοητικῆς οὐσίας εἰς τὸν ὀργανισμὸν μιᾶς ὕλης φύσει ἀσυλλογίστου καὶ κατὰ πᾶσιν στιγμὴν πολυτρόπως μεταβαλλομένης! Αὕτη εἶναι τῷ ὄντι ἡ ἐπονεϊδιστος καὶ τερατώδης ἀδυναμία, νὰ μεταχειρίζεται ἄνθρωπος τὴν ἐκαστοῦ λογικὴν δυνάμιν, διὰ νὰ ἐξυτελέσῃ ἑαυτὸν, καὶ νὰ γυμνωθῇ τοῦ θεοῦ

ἀξιώματος! Ἄλλ' αἰ ἐπανάθωμεν εἰς τὰ ἴχνη τῶν προόδων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Διὰ τὴν φυσικὴν λοιπὸν ἀδυναμίαν τοῦ ἀνθρώπου οὕτω θεωρουμένην, καὶ διὰ τὰς χρεῖας, μετ' ὧν γεννᾶται, ἐκείναι πρῶται ἐκ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν πρέπει νὰ ἐφευρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐλαβον ταχύτεραν τελειοποίησιν, ὅσοι ἦσαν προχειρότεροι εἰς τὸ νὰ βοηθῶσιν αὐτὸν, καὶ χρησιμώτεροι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρῶτων χρεῶν αὐτοῦ· ὅθεν ἀναβαίνουσιν εἰς ἀνεκλήρωτον ἀρχαιότητα.

Φύσει λοιπὸν αἱ πρῶται τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος πρόοδοι δὲν ἐγένοντο κατ' ἐκλογὴν τῶν ἐπιτηδειοτέρων μέσων πρὸς φωτισμὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ διευθύνοντο καὶ διεσχεμάττοντο, νὰ εἶπω οὕτως, ὑπὸ τῶν ἀφεικτικῶν καὶ κατεπειγουσῶν αὐτοῦ χρεῶν. Ἐντεῦθεν πολλάκι γνώσεις, ληθηθεῖσαι μετὰ ταῦτα ὡς ἀρχαὶ καὶ βάραι εἰς τὸν φωτισμὸν αὐτοῦ, εἶναι πολὺ μεταγενέστεραι κατὰ τὴν εὐρεσιν, καὶ ἄλλαι πάλιν τὸ ἐναντίον. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀρχικωτάτη πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὸ ἀντικείμενον εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἐστάθη σχεδὸν πασῶν τῶν ἄλλων ἢ μεταγενεστέρα, καὶ αἱ πρόοδοι αὐτῆς βραδύτεραι. Ἀφελκόμενος ὁ ἄνθρωπος ἀκαταπαύστως εἰς τὸν ἔξω κόσμον καὶ ὑπὸ τῆς ἐμφύτου περιεργείας, καὶ ὑπὸ τῶν χρεῶν, ἐγύμναζε περὶ τοῦτον τὰς νοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, καθὼς καὶ τὰς σωματικὰς, χωρὶς νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς ἑαυτὸν διὰ νὰ παρατηρήσῃ τί εἶναι αἱ δυνάμεις αὐτῆς, τί τὸ ἔργον ἐκάστης, εἰς ποίας ἀπάτας ὑπόκεινται, διὰ τίνος μεθόδου πρέπει νὰ διευθύνωνται, καὶ τίνα βεβαιότητα ἢ πιθανότητα δύνανται νὰ ἔχῃ εἰς τὰς δι' αὐτῶν ἀποκτωμένους γνώσεις· ὅθεν ἀναγκαιῶς προήρχετο μεγίστη μὲν βραδύτης εἰς τὴν πρόοδον αὐτοῦ, μυρία δὲ ἀπάται εἰς τὰς κρίσεις, καὶ δεισιδαιμονία καὶ προλήψεις ἀλλόκοτοι, καὶ πολλάκις ὀλέθριοι, εἰς τὴν ἀτομικὴν καὶ κοινωνικὴν ζώην αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὡς φαίνεται, τοιαύτη εἶναι ἡ φυσικὴ πορεία τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Καὶ ἐν ἐξ' ἀρχῆς ἡ προσοχὴ αὐτοῦ δὲν ἀφείλετο ἀκαταπαύστως εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ὄντα, οὐδὲ τότε δὲν ἤθελε δυνήθῃ ν' ἀρχίσῃ ταχέως τὴν φιλοσοφικὴν παρατήρησιν ἑαυτοῦ. Ἐπρεπε νὰ προηγηθῶσι πολλὰ ἀληθεῖς γνώσεις, οὐχ ἥττον δὲ καὶ ἀπάται, διὰ νὰ στρέψωσι τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς ἑαυτό· εἶναι πολλὰ ἑψηλαῖ ἐννοιαὶ καὶ ἀνακαλύψεις, αἵτινες συναπαντῶνται ὡς εὐρημα ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ βίου, ἀλλ' εἰ-

ναι και πολλά έννοιαι και ανακαλύψεις, αίτινες, ως οί καρποί, απαιτούσι καιρόν, διά να λάβωσι γέννησιν και ώριμότητα· τοιαύτη είναι και η επιστήμη του ανθρώπινου πνεύματος.

Πρώτος εκ των παλαιών ο Άριστοτέλης, όστις έγεννήθη περί που διακόσια δεκαοκτώ έτη μετά τον Πυθαγόραν, διεννοήθη να συγγράψη επιστήμην Λογικής έννοια τῷ όντι άξια του μεγάλου εκείνου νοός, και εκτέλεισι θαυμαστή, θεωρουμένη μάλιστα ως πρώτον δοκίμιον εις τοιαύτην υπόθεσιν, διά τὸ όποιον εζήτει συγγνώμην, και ανέθετε την τελειοποίησιν αυτού εις τους μεταγενεστέρους. Άλλ' αντί τελειοποιήσεως τὸ δοκίμιον τούτο του Έλληνοσ φιλοσόφου έδέσποζεν εν πάσι τοις έθνεσι χίλια έκτακόσια έτη μέχρι του Βάκωνος. Μέγα παράδειγμα και των φιλοσοφικών προλήψεων, και της δυσκολίας των μεγάλων παρατηρήσεων, αίτινες κάμνουν εις τας εποχάς του νεοερού κόσμου. Ο Βάκων πρώτος των μεταγενεστέρων έγνώρισεν, και έτόλμησεν να δείξη τὰ έλαττώματα της έως τότε επικρατούσης μεθόδου του φιλοσοφείν, και ότι η πρωτίστη αιτία τούτων ένυπῆρχεν εν τη θεωρία των νοητικών δυνάμεων του ανθρώπου και της τούτων χρήσεως. Όθεν έπεχείρησεν να συνθέσῃ αντί του Άριστοτελικού νέου όργανου του φιλοσοφείν. Δέν έτελείωσεν αυτό· δέν επέτυχε μάλιστα εις πάντας τους ύψηλους αυτού σκοπούς· ήνοιξεν όμως την αληθινήν οδόν, και διήγειρε προς ταύτην τὸ ανθρώπινον πνεύμα. Συγχρόνως άναφάνη μεταρρυθμητής της φιλοσοφίας και ο μέγας Καρτέσιος.

Εκ των δύο τούτων ένδόξων μεταρρυθμητῶν της Φιλοσοφίας έγεννήθησαν Λόκιος, Κονδιλλάκης, και πολλοί άλλοι μεταγενέστεροι, οίτινες διά των σοφῶν αὐτῶν παρατηρήσεων συνεισέφερον πάντες εις τελειοποίησιν της επιστήμης της οποίας επαναλαμβάνομεν την σπουδήν· ώνόμασαν αὐτήν ιδεολογίαν· άλλ' ίσως ήτο καταλληλότερον να λέγηται κοολογία· διότι καταγίνεται τῷ όντι εις την θεωρίαν των νοητικῶν δυνάμεων του ανθρώπου εξετάζουσα εκ των γινόμενων, των οποίων έχομεν άναντίρρητον συνείδησιν, τίνες είναι αὐται, τίνι τρόπῳ συλλαμβάνει δι' αὐτῶν ο άνθρωπος τας ιδέας, ποίαν τινά βεβαιότητα δύναται να έχῃ εις αὐτάς και εις τὰ άνα τὰ παριστάνόμενα δι' αὐτῶν, πῶς κρίνει και εις ποίας άπάτας υπόκειται. Άλλοι δὲ ώνόμασαν την επι-

στήμην ταύτην Φιλοσοφίαν του ανθρώπινου πνεύματος· και άλλοι άπλῶς Φιλοσοφίαν.

Η λέξις Φιλοσοφία κατά την αρχικήν αὐτῆς σημασίαν είναι φίλις της σοφίας· όνομα, τὸ όποιον δοθέν υπό του Πυθαγόρου πρώτου, επεκράτησε πανταχοῦ ως τὸ μόνον κατάλληλον εις τὸν άνθρωπον, όστις φύσει του είδέναι όρέγεται, και παριστάνον ένταυτῷ την εις τὸν άνθρωπον δοθείσαν ύψηλήν άξιν και χάριν, να ήναι φίλος της σοφίας, ήτις φύσει ένυπῆρχει εν μόνῳ τῷ Θεῷ. Η Φιλοσοφία λοιπόν κατά την γενικήν έννοιαν της λέξεως περιλαμβάνει εν τη έκτάσει αὐτῆς πᾶσαν δυνατήν εις τὸν άνθρωπον επιστήμην και ώφέλιμον όμοῦ εις τὸν πρακτικόν και θεωρητικόν βίον αὐτοῦ. Όθεν αποκλείονται της Φιλοσοφίας τὰ άδύνατα να έννοηθῶσι και να εξηγηθῶσιν υπό του ανθρώπινου νοός, όποια φέρ' ειπεῖν, και η καθ' αὐτὸ οὐσία των σωμάτων, η καθ' έαυτὸ οὐσία του Θεοῦ, της ψυχῆς, και άλλα τοιαῦτα, εις των οποίων την έρευναν όσοι έτόλμησαν να δοθῶσιν ένανάγησαν εξωκείλαντες εις παραλόγους υποθέσεις και παραλλογώτατα φαντασίας πλάσματα. Αποκλείονται όμοίως τὰ αντιφατικά των δογματικῶν και πυρρῶνιστῶν συστήματα, ως κρηνωδῆ εις τας έναντίας υπερβολάς, διότι οί μὲν δέν έδιδον λόγους άποδεικτικούς, οί δὲ ήσαν άμφιβάλλοντες περι πάντων· την δὲ λεγομένην κυνικήν φιλοσοφίαν, η την Στωϊκήν ψευδοπάθειαν, η τὰ αντίθετα, και αντίθετα συστήματα, η τὰ άνατρεπτικά της ήθικῆς και πολιτικῆς σοφίσματα, τισ ύγιαινόν τον νοῦν ήθελεν ονόμασι φιλοσοφίας γεννήματα, άλλ' οὐχί πεπλανημένης φαντασίας άρρώσῃματα· Οὕτω λοιπόν η αληθής Φιλοσοφία, η γνησία φίλις της σοφίας του Θεοῦ, η σύμφωνος με τας δυνάμεις και τὰ όρια του ανθρώπινου νοός, δέν έναγκαλίζεται ως άξια των θεωριῶν αὐτῆς άντικείμενα άλλα παρὰ τὰ δυνατά και ώφέλιμα, καταγινόμενη μετά φρονίμου συστολῆς εις την γνώσιν των αποτελεσμάτων εκ των αιτιῶν, η των αιτιῶν εκ των αποτελεσμάτων, σκοπεύουσα πάντοτε την ήθικην και πνευματικήν του ανθρώπου τελειοποίησιν.

Η διαίρεσις της Φιλοσοφίας ως προς τὸ μέρος αὐτῆς γίνεται κατά διαφόρους τρόπους· μάλλον η ήττον άπλουστέρους, ως συμβαίνει εις πάντα τὰ πολυμερῆ συστήματα· η διαφορά όμως των τοιούτων διαίρεσεων δέν φέρει οὐδεμίαν οὐσιώδη βλάβην εις τὰ πράγματα, αν μόνον δέν γίνηται προσθήκη περιττῶν, η άφαιρέσις άναγκαίων. Οί

μὲν άρχαιότεροι διήρουν αὐτήν εις Λογικήν, Ηθικήν, Φυσικήν, και Μεταφυσικήν. Εκ δὲ των νεωτέρων ο Βάκων θεωρῶν τας ανθρώπινας γνώσεις ως προς τας τρεις δυνάμεις του ανθρώπινου πνεύματος, μνήμην, κρίσιν, και φαντασίαν, διαιρεῖ αὐτάς εις τρεις γενικὰς τάξεις, Ιστορίαν, Φιλοσοφίαν και Ποιητικήν· εκάστην δὲ τούτων υποδιαιρεῖ εις άλλα ειδικώτερα μέρη, την δὲ Φιλοσοφίαν, εις Θεολογίαν, εις Φυσικήν, και εις ανθρωπολογίαν· Άλλοι δὲ θεωροῦντες τὰ άντικείμενα της Φιλοσοφίας διττῶς, αίσθητά, και νοερά, διαιροῦσιν αὐτήν άμέσως εις Φυσικήν και Μεταφυσικήν· και άλλοι άλλως· τὸ σύστημα δὲ τὸ όποιον ακολουθοῦμεν, περιορίζεται κυρίως εις την εξέτασιν των νοητικῶν και ήθικῶν δυνάμεων του ανθρώπου, αναβαίνον αναλυτικῶς εκ των εν ήμιν γινόμενων εις την γνώσιν των δυνάμεων τούτων. Είναι άπλουσ και εύληπτον, καθότι είναι επικροδομημένον εις την παρατήρησιν, την όποιαν έκαστος δύναται να κάμῃ εις έαυτὸν και εκ ταύτης κρίνει περι της θεωρίας, αν συμφωνῇ με αὐτὰ τὰ εν ήμιν αὐτοῖς γινόμενα, των οποίων έχομεν εκ της συνειδήσεως άναντίρρητον βεβαιότητα.

Φίλοι, περιττὸν ήθελεν εἶσθαι να συνιστῶ διά λόγων εις την φιλομάθειαν υμῶν και τούτο και τὰ άλλα διδασκόμενα εν τῷ Έλληνικῷ τούτῳ πανεπιστημίῳ μαθήματα· η τελειοποίησις υμῶν, και αὐτὸ, αν θέλῃ τις να εἴπῃ, τὸ ύλικὸν υμῶν συμφέρον, ο σκοπὸς και αἱ εύχαι του Σεβαστου ήμῶν Βασιλέως, αἱ έλπίδες των γονέων υμῶν, η κοινή ώφέλεια και όόξα παντός του Έλληνικοῦ γένους, ταῦτα είναι εις τας εύαισθήτους υμῶν Έλληνικὰς καρδίας οί πάντων ισχυρώτεροι λόγοι. Έντεινετε λοιπόν και κάτεσδοῦσθε άμέμπτως εις τὸ στάδιον υμῶν!

N. ΒΑΜΒΑΣ.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ.

ΥΠΟ ΕΡΡΙΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΟΥΛΕΡΙΧΟΥ.

Μεταφρασθεῖσα εκ του Γερμανικοῦ υπό
Αγγέλου Α. Καππώτου.

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου αριθμοῦ.)

Ού μακράν του πολυκυνδρίου εδείχθη εις τὸν Παιστανίαν ο τόπος, ένθα ο Κάδμος λέγεται σπείρας τους όδόντας του δράκοντος (IX. 40. 4.) Ημεῖς δὲ παραδεχόμεθα τὸν τόπον τούτον κείμενον εἰς άριστερῶν της εις την Δίρκην οδοῦ, τὸ μὲν, διότι πάντα, δια περι του μύθου του Κάδμου ανα-

φέρονται, αλληγοροῦνται εις την Δίρκην κατά τῆς θέσιν των Όγυγίων πυλῶν· τὸ δὲ, διότι άμέσως έπειτα ο Παιστανίας σαφῶς προσθέτει α εστι δὲ λόφος εν δεξιᾷ των πυλῶν Ιερός Απόλλωνος· καλεῖται δὲ οτε λόφος και ο Θεός Ισμήνιος, παραρρέοντος του ποταμοῦ ταύτη του Ισμηνίου » (α)

Ο Ισμήνιος λοιπόν λόφος είναι ο μεταξὺ της κοίτης οδοῦ και των κοιτῶν του Ισμηνοῦ εκτεινόμενος, και η εν ύψηλοῖς κειμένη εκκλησία του αγίου Λουκά καταίχεν ίσως την θέσιν του Ιεροῦ του Απόλλωνος· προς τούτο συνάδει και ο Εὐριπίδης εν Ικέτισι (στιχ. 634.), ο λέγων, ότι ο κατά τας Ηλέκτρας πύλας ιστάμενος άγγελος θεωρεῖ τὸν στρατὸν των Αθηναίων τεταγμένον ούτως, ώστε ο μὲν Θεσεὺς μετά της δεξιᾶς πτέρυγος φθάνει προς τὸν Ισμήνιον λόφον) Ισμήνιον προς όχθον)· ο δὲ Πάραλος μετά του ίππικοῦ παρὰ την πῆγην του Άρεως παρατάττεται· τὰ δὲ άρματα ίστανται κάτωθεν του τύμβου του Αμφίονος εν τῷ πεδίῳ.

Επ' άριστερᾷ δὲ των Ηλεκτρῶν πυλῶν εκειντο τὰ ερείπια της οικίας, ένθα λέγεται, ότι κατοίκει ο Αμφιτρύων (Παισαν. IX. 44. 4. Αντων. Λιβερλ. Μεταμορφ. Συναγωγ. 33. (6).) εν αὐτῇ εδείκνυτο εισέτι επί Παιστανίου ο της Αλκμήνης θάλαμος, τὸν όποιον ο Τροφώνιος και Αγαμήδης εκτίσαν εις τὸν Αμφιτρύωνα· προς δὲ και ο τάφος των παιδῶν της Μεγάρης, και λίθος τις Σωφρονιστῆρ καλούμενος, τὸν όποιον η Αθηνα μυθολογείται βύβασα κατά του Ηρακλέους, μέλλοντος να φονεύσῃ και τὸν Αμφιτρύωνα (παράβαλ. Εὐριπ. Ηρακλ. Μαινόμε. 4004). Εκει πλησίον ήτο και τὸ Ιερόν του Ηρακλέους, οικοδόμημα, λαμπρότατα υπό του Πραξιτέλους κεκοσμημένον, μετά τινος σταδίου και γυμνασίου, των οποίων η θέσις πρέπει ίσως να υποτεθῇ εις τὸν τόπον της Εκκλησίας του αγίου Νικολάου. Πέραν του Σωφρονιστῆρος ίστατο ο εκ τέφρας ανυψωθείς βωμὸς του Σποδίου Απόλλωνος. Περαιτέρω εδείχθη εις τὸν Παιστανίαν ο τόπος, ένθα έκλασεν η βοῦς του Κάδμου, προσέτι και ο βωμὸς και τὸ άγαλμα της Όγκας Αθηνᾶς (Παισ. IX. 42. 2). Ταῦτα δὲ και ο άγρός του δράκοντος, όποίου του ανωτέρω εμνημονεύσαμεν, πρέπει να τεθῶσι προ των Όγυγίων πυλῶν εις την κοιλάδα της Δίρκης, περι της οποίας θέλομεν ομιλήσει κατωτέρω.

Εἴθὺς δ' έπειτα μεταβαίνει ο Παιστανίας (IX. 42. 3) εις την περιγραφήν της Καδμείας· τὸ όποιον είναι νέα

(α) Ο Παιστανίας ονομάζει τὸν ποταμὸν Ισμηνίον αντί Ισμηνίου. Τί δὲ σημαίνει διά της έκφράσεως « ανωτέρω δὲ του Ισμηνίου την κρήνην ίδουσ αν, αν τινα Άρεως φασιν Ιερόν είναι » (10. 5.), δέν έννοῦ, παρὲς αν έγγραφο ίσως άπωτέρω· διότι δέν υπάρχει εἴτετα πηγή παρὰ την του Ισμηνοῦ αὐτοῦ.

(β) Ο Ηρακλῆς εν τῇ άγορᾷ ίσως σημαίνει, εν τῷ γυμνασίῳ.

ἀπόδειξις, ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν Ἡλεκτρῶν εἰς τὰ ἐκεῖ ὕδωρ προσ-
ῆγγιζε μόνον εἰς μικρὸν τῆς πόλεως μέρος. Ἡμεῖς δὲ ἀρέν-
τες πρὸς ὀλίγον κενὸν τὸν ἀρχαῖον περιγηγητὴν, τρεπόμε-
θα εἰς τὴν Δίρκην. Πηγάζει αὕτη πλησίον τοῦ χωριδίου
Τάχι ἐκ πολλῶν πηγῶν χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ
χθαμαλῶν λόφων (α). Ἡ ἐν μέρει κυρία πηγὴ, ἐπονομαζο-
μένη τὸ κεφαλαίον, ποτίζει, πλὴν τινῶν περιβαλλόντων
αὐτὴν κήπων καὶ ἀγρῶν, καὶ νεοφύτους σκαμινέας. Ἐτέ-
ρα δὲ τὴν γειτνιαζούσα, τὸ πηγαδάκι, ἀναβλύζει πλησίον
ὕψηλοτάτου καὶ μακροῦθεν φαινομένου λειμῶνος* αὐτοῦ
πέριξ κείνται πολλαὶ ἀρχαῖον οἰκοδομῶν πέτριαι, καὶ ἡ
μεγάλῃ δὲ τοῦ κεφαλαίου δεξαμενῇ καὶ ἐτέρα προσέτι εἰς
τὸ Τάχι εἶναι εἰς ἀρχαίων τετραγώνων λίθων ὠκοδομημέ-
ναι. Ἦτο δὲ ποτε ἐνταῦθα ἄλλος σκιερὸν (Σενέκ. Οἰδίπ.
530 καὶ ἔξ.), ἵσως τὸ ὑπὸ Πausanίου ἐν Ποσειδῶνι μνημο-
νευόμενον (IX. 8. 1.) καὶ κατὰ τὴν θέσιν πρὸς τὸ Τάχι
συμπίπτον, πρὸς τὸ ὅποιον μέρος εἶναι ἴσως ὁ ἐκεῖ μνημο-
νευόμενος ποταμὸς, ἡ Δίρκη, ὡς καὶ ὁ Στράβων ἀμφοτέ-
ρων ὀνόματι μνημονεύει. Καὶ τρίτη δὲ τὴν πηγὴ καταρρέει
ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μικροῦ τινος ἄντρου, καὶ νομίζεται ὡς τὸ
ἄριστον πότιμον ὕδωρ τῆς χώρας ἀπάσης* καλεῖται δὲ
τοῦ Κατῆ ἢ τῆς Βούρας, καὶ περὶ αὐτῆς ἱστορεῖται, ὅτι Πασῆς
τις τῆς Εὐβοίας προμηθεύμενος ἐκεῖθεν τὸ ὕδωρ, ἐφρόνου-
νευσέ ποτε τὸν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ, μαθὼν, ὅτι ἐκόμιζεν αὐτῷ
ἀλλαγθῆναι. Τῆς Δίρκης τὸ ὕδωρ ἐπαινέται πολλάκις καὶ
ὑπὸ τῶν ἀρχαίων* ὄϊον, Αἰλιαν. II. I. XII. 57. καθαρὸν
καὶ ἡδύ. Εὐριπ. Ἡρακλ. Μαινόμε. 573. Δίρκης γὰρ
λευκόν. αὐτόθι, 784. Δίρκα καὶ λειμῶνος. κτλ.

Αἱ πηγαὶ τῆς Δίρκης κείνται ἔξω τῶν Θηβῶν πρὸς τὸν
Κιθαριῶνα, ὅθεν τοῦ Λόκου ἢ γυνῆ, ἡ Δίρκη, ἀπήγαγε
τὴν Ἀντιόπην, διὰ τὴν μεταφέρει αὐτὴν εἰς τὰς Θήβας.
Ἄλλ' οἱ ἀδελφοὶ Ἀμφίων καὶ Ζήθος ἀπαντήσαντες αὐτὰς
καθ' ὁδόν, τὴν μὲν μητέρα αὐτῶν ἠλευθέρωσαν, τὴν δὲ
Δίρκην ἐγκτελίπον συρομένην ὑπὸ τῶν κούρων* ἐκ δὲ τοῦ νε-
κροῦ αὐτῆς σώματος ἀνεβλύσεν ἡ πηγὴ, ἥτις συγχρόνως
καὶ ὡς τάφος αὐτῆς ἐνομισθῆ (Ἰγνίν. Μυθολ. VII. VII.).
Ἐπειδὴ δὲ αἱ πηγαὶ εἶναι πολλαὶ, ὡς καὶ ὁ Προπέρτιος
φαίνεται ὑπαινιττόμενος. «Dirce ducitur in multis,
mortem habitura locis» ὁ τόπος τοῦ τάφου ἔμεινεν
ἄγνωστος, (Πλούταρχ. περὶ Δαιμον. Σωκράτ. V. σ. 69.
ἐκδος. Στερεότυπ., τὸν Δίρκης τάφον ἄγνωστον ἔτα τοῖς
Θηβαίοις, πλὴν τῶν ἰππαρχικῶν. Σενέκ. ἐν Θηβ. 125
Cadmī nemus.—Sacra que Dirce latet.

(α) Πολλὰς πηγὰς φαίνεται ὑπαινιττόμεναι καὶ τινες τῶν ἀρχαίων
ἐκφράσεις, ὄϊον, Σοφοκλ. Ἀντιγ. 105 Δίρκα ἢ βέεθρα. στή. 844.
Δίρκα ἢ κρήνη Εὐριπιδ. Φοινισ. 659. νάματα ἐνυδρα
καὶ βέεθρα χλοερά.

Ὅπου ὁ βράξ προσεγγίζει μάλιστα εἰς τὴν Καδμείαν
εἶναι κατὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτῆς κρημνὸς, μικρὰν ἔχων κοι-
λότητα, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀναβλύζει ἡ ὑφ' ἡμῶν ἀνωτέρω
σημειωθείσα ὡς κρήνη τοῦ Ἄρεως ἀφθονος πηγὴ τοῦ Πα-
ραπορτίου. Ὁ δὲ δράκων τοῦ Ἄρεως οὐχὶ μόνον ταύτην
ἐφύλαττε, τὴν καὶ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὴν ἐπωνυμίαν λαβοῦ-
σαν (Εὐριπ. ἐν Ἰκέτ. 660. κρήνη Ἄρεος. Σχολ. Εὐριπ.
ἐν Φοινισ. 660. Ἄρεα πηγὴ), ἀλλὰ καὶ τὰ ὕδατα τῆς
περαφρέουσης Δίρκης (Εὐριπ. ἐν Φοινισ. 931 δράκων
ὁ γηγενὴς Δίρκης ναμάτων ἐπίσκοπος* παράβλ. αὐτόθι
καὶ 645 καὶ ἔξ. Τζέτζ. εἰς Λυκόφρ. 1206.) Ἐντεῦθεν καὶ
ὅτι μὲν Δίρκη, ὅτι δὲ πηγὴ τοῦ Ἄρεως λέγεται (Νόν.
Διονυσ. 356 σ. 132. Δρακοντοτότω παρὰ Δίρκην, Παλαίφ.
VI. Σενέκ. ἐν Θηβ. 1. 5. ἐν Οἰδ. 578 Σχολ. Εὐριπ. ἐν
Φοινισ. 657. 1013 Σχολ. Λουκανοῦ IV. 550. Cadmus
venit ad Dirces fontem juxta Thebas et quum illius
misisset etc.

Κατὰ τὴν ἔχθρην τῆς Δίρκης, παρὰ τὴν πηγὴν τοῦ Ἄ-
ρεως, ὠκλάσεν ἡ βούς, ἡ φέρουσα τὸν Κάδμον (Εὐριπ. ἐν
Φοινισ. 638.). Ὁ δὲ δράκων ἔκειτο κατ' Ὀβίδιον (Μετα-
μορφ. III. ἐν ἀρχῇ) ἐν τινι σπηλαίῳ ὑπεράνω τῆς πηγῆς,
(παράβλ. Εὐριπ. Φοινισ. 931 θαλάμαι. 1011 σηκὸς με-
λαμβαθὲς δράκοντος. Φιλοστρ. Εἰκόνας. 11. 4. ἡ κρηὶ
τοῦ δράκοντος. Σχολ. Εὐριπ. ἐν Φοινισ. 931 θαλάμους). Ἄνω
δὲ τοῦ σπηλαίου ἦτο κρημνὸς (Εὐριπ. Φοινισ. 1315. κρη-
μινοὶ δρακόντειοι), ὑπὲρ τὸν ὅποιον τὰ μεταγενέστερα
τῆς πόλεως τείχη ἐφέροντο αὐτως, ὥστε ὁ Μενουκίως,
ὑπὲρ τῆς σπηλαίας τῆς πατρὶδος αὐτοῦ φρονεθεὶς ἐπὶ τῶν
πρυμαχῶνων ἐνόπιον τοῦ ὑπεραντίου τῶν Ἀργείων στρα-
τοῦ, κατέπεσεν εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο τοῦ δράκοντος καὶ
εἰς τοὺς πολιορκητάς (Εὐριπ. καὶ Φιλοστρ. I. 4. Στάτ. ἐν
Θηβ. X. 736 καὶ μάλιστα ἐν στ. 777. insaevos cadere
est conatus Achivos. Astillum amplexa pietas etc.
τουναντίον δὲ ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Εὐριπ. ἐν Φοινισσαίς 1315
ἀπατάται λέγων «δεῖ νοεῖν εἶσω τῶν τειχῶν τὸν σηκόν
» τοῦ δράκοντος εἶναι* πῶς γὰρ εἶχε τὸ σῶμα ἀναλα-
» βεῖν Κρέον, τῶν πολέμιων παρακαληθέντων». (Καὶ
τὸν τάφον τοῦ Μενουκίως εἶδεν ὁ Πausanίας, IX. 2. 5. 4.
ἔξω τῶν γειτνιαζουσῶν Νηϊτῶν πυλῶν).

Ἐπανερχόμεθα δὲ αὖθις εἰς τὸν Κάδμον. Ἀφοῦ ἡ βούς
ὠκλάσεν ἐπὶ τῆς πόας (πεδωποιήσεται. ἐν τῷ χρησμῷ τοῦ
εἰς Φοινισσαίς Σχολ. τοῦ Εὐριπ. 638), ἐνόησεν αὐτὸς, ὅτι
ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ κειμένου λόφου (ἔχθρῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ,
αὐτόθι), πρέπει νὰ κτίσῃ τὴν πόλιν αὐτοῦ. Θέλων δὲ νὰ
θίσῃ τὴν βουὴν ταύτην εἰς τὴν Ὀγκαν Ἀθηνᾶν, ἐλθὼν εἰς
τὴν πλησιεστάτην πηγὴν νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ καθρὸν πρὸς

τὴν θυσίαν, ἐμποδίσθη μὲν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ δράκον-
τος, ἀλλ' ἔπειτα διὰ βοήθειας τῆς Ἀθηνᾶς ἐφρόνευσεν αὐ-
τὸν, καὶ, τούτου γενομένου, ἔσπειρε κατὰ συμβουλήν τῶν
θεῶν τοὺς δρακονταίους ὀδόντας. Ἄπαξ τούτος ὁ μῦθος
τοπικῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν τῆς Δίρκης κοιλάδα καὶ τὴν
πηγὴν τοῦ Παραπορτίου. Ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων δύο ὑπο-
κεισῶν, τῶν ἐντεῦθεν ὀλίγον τι πρὸς τὰ ἄνω τοῦ βέεθρου
εὐρισκομένων κατ' ἀμφοτέρους τὰς πλευράς τοῦ βράχος, μί-
α ἀνήκει ἴσως εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ὀγκας Ἀθηνᾶς (Paus. IX. 2.
2. Αἰσχύλ. Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας *64. Ὀγκὰ πρὸ πόλεως.
Σχολ. Εὐριπ. ἐν Φοινισ. 1062). Κατὰ τὸν Σχολιαστὴν
ἔκειτο ἐκεῖ καὶ τόπος τις Ὀγγαῖ λεγόμενος (Τζέτζ. εἰς
Λυκόφρ. 1225. Σχολ. Πινδ. ἐν Ὀλυμ. II, 44. 48. πα-
ράβλ. καὶ Ἡσύχ. ἐν φωνῇ Ὀγγα Ἀθηνᾶ Φαειωρίων ἐν
φωνῇ Ὀγγαῖ).

Πλησίον δὲ τούτου τοῦ τόπου ἔκειντο αἱ Ὀγγαῖαι πύ-
λαι (Αἰσχύλ. ἐν Ἐπτὰ. 486 γείτορας πύλας Ὀγκας Ἀ-
θάνας καὶ 501. Ὀγκὰ Παλλὰς ἢ ἀρχαῖοις πύλαισι
γείτων. Σχολ. Εὐριπ. ἐν Φοινισ. 274.), ὅθεν καὶ Ὀγκαί-
δες ἐκαλοῦντο (Ἡσύχ. ἐν φ. Ὀγκας Ἀθάνας. παράβλ.
καὶ Βοίχχιον ἐν τῷ Corp Inscr. τόμ. I. σ. 7. ὅπου καὶ
καταδεικνύεται, ὅτι σφάλει ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀναφέρει,
τὰς Ὀγκαίδας καὶ Ὀγγαῖας ὡς δύο διαφόρους πύλας καὶ
τοῦναντίον μηδὲν τῶν Νηϊτῶν μνημονευόμενων. Εἰ
τὰς Ὀγγαῖαι πύλας ἐδεικνύετο ὁ τάφος τοῦ ἀρχαίου Ὀγγύ-
γου (Σχολ. Εὐριπ. ἐν Φοινισ. 1113. παράβλ. Λακτάνιον
εἰς Στατ. Θηβ. VII. 348. Ogygius tumulus).

Περὶ τῶν Ἰψιστῶν πυλῶν βραχέα τινὰ ἔχομεν νὰ εἴ-
πωμεν. Οἱ τραγικοὶ ἀναφέρουσιν αὐτὰς διὰ τῆς ἐκφρά-
σεως τῶν ἑπτὰ πυλῶν. Ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος
τοποθετοῦσιν ἐνταῦθα τὴν μονομαχίαν τῶν υἱῶν τοῦ Οἰδί-
ποδος* ὁ δὲ Πausanίας καὶ ὁ Στάτιος τοῦναντίον πρὸ
τῶν Νηϊτῶν (Paus. IX. 25 3. 3. Στατ. ἐν Θηβ. VIII.
353), τὸ ὅποιον ἐπικυροῖ τὴν περὶ τῆς θέσεως τῶν
Ἰψιστῶν μεταξὺ τῶν Ὀγγαίων καὶ Νηϊτῶν ἡμετέραν ὑπό-
θεσιν. Ἰπῆρχε δὲ εἰς τὰς Ἰψίστας ἱερὸν τοῦ Διὸς (Paus.
IX. 8. 3. παράβλ. Νόν. Διονυσ. 83. σ. 144).

Ἐπὶ Πausanίου ἡ ἀγορὰ ἦτον ἐπὶ τῆς Καδμείας, ἐκεῖ,
ὅπου λέγεται ὅτι ἵστατό ποτε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Κάδμου.
Παρατηροῦντο δὲ ἐκεῖ εἰσὶ τὰ ἔρεπια τῶν θαλάμων τῆς
Ἀρμονίας, καὶ Σεμέλης, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἵστατο καὶ
ἀνδρίας τοῦ Ἐπαμινώδου, φέρων τὸ γνωστὸν ἐπιγράμμα
« ἡμετέραις βουλαῖς » κτλ. Ἡ σημερινὴ ἀγορὰ κείται
κατὰ τὴν εὐρείαν ὁδὸν τὴν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς βορρᾶν
διατείνουσαν τὴν Καδμείαν. Ὁ Πausanίας ἀναφέρει προ-

σέτι καὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἄμμωνος, τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ
Ταιρσίου, τὸ ἱερὸν τῆς Τύχης, τὸ ζῶνον τῆς Ἀφροδίτης,
καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Θεμοσφόρου Δήμητρος. Εἶτα καταλιπὼν
τὴν Καδμείαν στρέφεται πρὸς τὰς Προϊτίδας πύλας (IX.
16. 4). Πλησίον τούτων ἔκειτο τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου
Λύκου. Ἐνταῦθα εὐρίσκοντο καὶ οἱ τάφοι (μνήματα) τῶν
Νιοβηδῶν, τῶν ὁποίων ὅμως αἱ θῆκαι (πυρὰ) ἀρίσταντο
ἐκεῖθεν ἡμισυ στάδιον (IX. 17. 1.) καὶ μάλιστα ἔξω
τῶν τειχῶν (Εὐριπ. Φοινισ. 169. ἐκεῖνος ἐπὶ τὰ παρθένων
τάφου πέλας Νιύβης Ἀδράστῳ πλῆσιον παρασταταῖ.)

Μνημονεύσας δὲ ὁ Πausanίας τοῦ μνημείου τῶν Νιοβη-
δῶν, λέγει ἔπειτα « πλησίον δὲ Ἀρτέμιδος ναὸς ἐστὶν
Εὐκλείας. » Ἐνταῦθα ἄρα εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς
ἀρχαίας κάτω πόλεως* διότι ἡ Εὐκλεία ἵστατο ἐπὶ τῶν
ἀγορῶν τῶν Βοιωτικῶν πόλεων (Πλούταρχ. ἐν Ἀριστοδ. 20).
ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους δηλοῦται ἐπὶ τῆς ἐν Θήβαις
ἀγορᾶς (Οἰδίπ. Τύραν. 161. Ἀρτεμιν, ἢ κύκλιον ἢ ἀγο-
ρᾶς θρόνον εὐκλεία θέσσει. καὶ Σχολ. αὐτόθι.) Καὶ τῶν
ἀγαλμάτων ἀμφοτέρων τῶν πολιούχων θεῶν Ἀπόλλωνος
καὶ Ἀθηνᾶς, τοὺς ὁποίους καὶ ὁ Σοφοκλέους χορὸς ἱκετεύει
μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐχθρῶν, μνημο-
νεύει ὁ Πausanίας ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Βοηδορμίου Ἀπόλ-
λωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς Ζωστηρίας (α). Ἐτέρα δὲ ἀπό-
δειξις, ὅτι ὁ Πausanίας εὐρίσκεται ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς ἀρχαίας
ἀγορᾶς, εἶναι ἡ παρ' αὐτῷ γινομένη μνεῖα τοῦ Ἀγοραίου Ἐρ-
μοῦ πλησίον τοῦ Βοηδορμίου Ἀπόλλωνος. Ἐξακολουθεῖ δὲ
ὁ Πausanίας περαιτέρω οὕτω « Ζήθῳ δὲ μνῆμα καὶ Ἄμ-
φιῖον ἐν κοινῷ γῆς χώματι οὐ μέγα. » Ἐκ τοῦ Εὐριπίδου
(ἐν Φοινισ. 145. καὶ ἐν Ἰκέτ. 663.) ἐξάγεται, ὅτι ὁ κοι-
νὸς οὗτος τῶν ἀδελφῶν τάφος ἔκειτο ἐν τῷ πεδίῳ ἔξω
τῶν τειχῶν. Ἐκ δὲ τοῦ Αἰσχύλου (ἐν Ἐπτὰ. 527.), ὅτι
εὐρίσκετο πρὸ τῶν Νηϊτῶν πυλῶν. Ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφα-
λαίῳ (IX. 18) πορεύεται ὁ Πausanίας διὰ τῶν Προϊτίδων.
Οὐδεμίαν λοιπὴν λείπεται ἀμφιβολία, ὅτι αὐτὸς ἐξῆλθεν ἐκ
τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς διὰ τῶν βορείων πυλῶν, ἢ ὑπεράνω
τοῦ καταστραφέντος τείχους, ἐξελθὼν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ
μνημείου τούτου, καὶ ἐπανῆλθεν ἔπειτα εἰς τὰς Προϊτίδας.
Ἐντεῦθεν εἰκάζομεν, ὅτι ἡ ἀρχαία ἀγορὰ ἔκειτο κατὰ τὸ
βορειοανατολικὸν τῆς Καδμείας πρὸς τὰ κάτω μεταξὺ
τῶν λόφων, ὅπου ἦτο δυνατόν νὰ συνάπτονται κατὰ φυ-
σικὸν τινα τρόπον πᾶσαι τῆς πόλεως αἱ λεωφόροι. Ὁ Διό-
δωρος (XII. 70. σ. 527.) καὶ ὁ Πλούταρχος (περὶ Δαιμον.

(α) Παρὰ Πausanίᾳ IX. 17. 3. παρέπεσον ὁ αὐθιμοσ και, και
πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ « πλησίον δὲ Ἀμφίτρονως δύο ἀγάλματα λίθινα
» λέγουσι καὶ Ἀθηνᾶς ἐπὶ κλίσειν Ζωστηρίας » ὡς ἐκ τῶν ἔξῃς γίνεται
δῆλον, παρίστατο ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Ἀμφιτρῶνα εἰς τὴν μάχην περιζωνύοντα.

Σωκρ. 33.) διηγούνται, ότι τὴν ἀγορὰν ἐκόσμου ποτὲ πολλαὶ στοαί.

Τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος, Ἀρριανῶ, καὶ Πλουτάρχου μνημονευόμενον Ἀφείον ἢ Ἀμφιον, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ συγγένηται μετὰ τοῦ τάφου τῶν ἀδελφῶν Ἀμφιονος καὶ Ζήθου, φαίνεται, ὅτι ἦτον ὁ ἐντὸς τῆς πόλεως γεώλοφος πρὸς βορρᾶν τῆς Καδμείας, ὅπου τὴν σήμερον ἐξάγεται τὸ σήπιον (Ξενοφ. Ἑλλ. V. 4. 8. ἀγαγόντες ἐπὶ τὸ Ἀμφείον θέσθαι ἐκέλευον τὰ ὄπλα. Πλούταρχ. περὶ Δαιμον. Σωκρ. 4. Ἐκρεύσας τῆς ὁδοῦ μικρὸν ὑπὸ τὸ Ἀμφιον. Ἀρριαν. Ἀναβ. Ἀλεξ. 1. 8. παράβλ. καὶ Λ. Δινδάρριον εἰς Ξενοφ. Ἑλλ. I. 1.)

(ἀκολουθεῖ.)

Ο ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ.

Τὸ δύσμορφον τοῦτο θηρίον, τὸ ἐν ταῖς Γραφαῖς καλούμενον, Βεεμῶρ, πολὺ δὲ γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους, γεννᾶται παρὰ τοὺς μεγάλους ποταμούς τῆς Ἀφρικῆς. Καὶ τὰ μὲν ὠτία, ἡ οὐρά καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἔχουσιν ὁμοιότητά τινα πρὸς τὰ τοῦ ἵππου, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Σικελιώτης Διόδωρος, γενικῶς ὅμως δὲν ὁμοιάζει διόλου τὸ κομψότατον ἐκεῖνο ζῶον.

Ὁ Ἴπποπόταμος εἶναι ἰσομεγέθης τοῦ Ῥινόκερω καὶ κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐχὶ ὀλιγώτερον ἐκεῖνου φοβερός. Ὅτε ὅμως δὲν εὐρίσχεται εἰς ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὸν εἶναι ἡσυχον καὶ ἀβλαβὲς ζῶον, ἐνίοτε μάλιστα ἐξημεροῦται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ν' ἀκολουθῆ τὸν δεσπότην αὐτοῦ. Ἡ κυριωτέρα βλάβη τὴν ὁποίαν προξενεῖ τὸ ζῶον τοῦτο, ὅταν ἐμφωλεύῃ πλησίον καλλιεργημένων ἀγρῶν, εἶναι ἡ φθορὰ τῶν σπαρτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οὐ μόνον

κατατρώγει ἱκανὰ, ἀλλὰ καὶ καταπατεῖ πολὺ πλείοτερα διὰ τῶν ὀγκωδῶν αὐτοῦ ποδῶν. τρέφεται δὲ κυρίως ἀπὸ γόρτων καὶ παντοειδῶν βοτανῶν, καὶ πρὸς τούτοις κατατρώγει προθυμότηα καὶ τὸν φλοιὸν, τὰς ρίζας καὶ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων.

Ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Πλίνιος περιγράφουσι τὸ ζῶον τοῦτο ἐσφαλμένως· διότι ἀμφότεροι λέγουσιν ὅτι ἔχει ὀπλὰς ὁμοίας τοῦ βοός, χαιτήν ὡς τοῦ ἵππου, ῥίνα σιμὴν καὶ οὐρὰν χοίρου. Εἰς Σενναάρ καὶ τὴν ἄνω Αἴγυπτον, ὅπου παρετηρήθησαν πάμπολλα τῶν ζῶων τούτων, ἔχουσι τὸ μὲν δέρμα ἄτριχον, πλὴν τῶν ῥωθίωνων, τῶν ὀφρύων, τῶν ὠτίων καὶ τῆς οὐρᾶς, τὸ δὲ χρῶμα βαθὺ μελανόχρουν, ὀφθαλμούς καὶ ὠτία μικρὰ, μυκτῆρας μεγίστους, ἐξέχοντας καὶ περικυκλωμένους ὑπὸ διπλῶν πτυχῶν ἐκ δέρματος καὶ χόνδρων, αἰτινες πιθανῶς ἐνεργοῦν ὡς δικλίδες, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν εἴσοδον τοῦ νεροῦ. Γενικῶς κατὰ μὲν τὸ ὕψος εἶναι δύο πηχῶν, κατὰ δὲ τὸ μῆκος τεσσάρων ἢ πέντε. Εἶναι δὲ ἀμφίβιος διατρίβων ἐντὸς τῶν ἐλωδῶν ὀχθῶν τῶν ποταμῶν, καὶ ἔχων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος μόνον τὸ ἐπάνω μέρος τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, διὸ καὶ σπανίως πληγόνεται ὑπὸ τῶν κυνηγῶν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σενναάρ θηρεύουσι τοὺς Ἴπποποτάμους διὰ τᾶφρων, τὰς ὁποίας σκάπτουσι κατὰ τὰ μέρη, δι' ὧν συνήθως διαβαίνουσιν οἱ Ἴπποπόταμοι κατὰ τὰς νυκτερινὰς αὐτῶν ἐκδρομάς.

Ἐκ τοῦ δέρματος τοῦ Ἴπποποτάμου κατασκευάζονται μᾶστιγες, πωλούμεναι κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Συρίαν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΖΩΗΣ.

Γενικὴ ἰδέα εἶχεν ἐπικρατήσει πρὸ πολλοῦ, ὅτι οἱ ἄγαμοι ἔζων ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἐγγάμους. Σχεδὸν ὅλοι οἱ δοκιμώτεροι φυσιολόγοι ἦσαν ταύτης τῆς γνώμης· εἰς μάλιστα τῶν νεωτέρων φιλοσόφων ἀδηγούμενος, ἀπὸ τὰς ἀκριβεῖς παρατηρήσεις αὐτοῦ, ὑπεστήριξε πολλὰ εὐστό-

χος, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν αὐτοχειριασθέντων ἦσαν ἄγαμοι.

Ἡ γενικὴ αὕτη ἰδέα τῆς εἰς τὴν ἀνθρώπινον ζωὴν δυνάμεως τοῦ γάμου παρεκίνησε τὸν περίφημον φυσιολόγον Ὀδιέρον νὰ ἐνασχοληθῆ μετὰ μεγάλης σπουδαιότητος εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τούτου· τὸ δὲ συμπέρασμα τὸ ὁποῖον ἐξήχθη καὶ ἐκ τῶν ἐμβριθῶν καὶ ἐπιμόνων παρατηρήσεων τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρὸς καὶ ἐκ τῆς συγκριτικῆς παραβολῆς τῶν καταστατικῶν πινάκων διαφόρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, εἶναι ὅτι ἐκ τῶν 100 ἐγγάμων τῶν ἐχόντων ἡλικίαν 30 ἕως 45 ἐτῶν ἀποθνήσκουσι μόνον 18, ἐνῶ ἐκ τῶν 100 ἀγάμων τῆς αὐτῆς ἡλικίας ἀποθνήσκουσι 37, καὶ ὅτι ἐξ 100 ἀνδρῶν φθάνουσιν εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἄγαμοι μὲν μόνον 41, ἐγγαμοὶ δὲ 78.

Ἡ διαφορὰ αὕτη ἀποκαθίσταται μεγαλητέρα εἰς ἡλικίαν μᾶλλον προβεβηκυῖαν· διότι μόνον 22 ἄγαμοι ἐκ τῶν 100 γίνονται ἐξηκοντούτεις, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγάμων φθάνουσι τὴν ἡλικίαν ταύτην 48 ἄνδρες· εἰς δὲ τὴν ἡλικίαν τῶν 70 ἐτῶν φθάνουσιν ἐκ τῶν 100 ἄγαμοι μὲν 11, ἐγγαμοὶ δὲ 27, εἰς δὲ τὰ 80 ἔτη καταναύουσιν ἐκ τῶν 100 ἄγαμοι μὲν 3, ἐγγαμοὶ δὲ 41, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Αἱ αὐταὶ περίπου ἀναλογίαι παρετηρήθησαν ἐπίσης ἐπὶ τῶν ἀγάμων καὶ ἐγγάμων γυναικῶν· διότι ἐνῶ 72 ἐγγαμοὶ γυναῖκες φθάνουσι τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος, μόνον 52 ἄγαμοι δύνανται νὰ φθάσωσι τὴν ἡλικίαν ταύτην.

Ἐπομένως ὁ Ὀδιέρος, καθὼς καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Κάσπερος θεωροῦσιν ὡς ἀδιαφιλονεικτὸν, τὸ ὅτι ὁ γάμος εἶναι ἀναγκαῖος διὰ τὴν μακροβιότητα καὶ τῶν δύο γενῶν. Καὶ τῷ ὄντι οἱ πραγματικοὶ ὑπολογισμοὶ τοὺς ὁποίους ἀνεφέραμεν, καὶ τοὺς ὁποίους ἐπιβεβαιούσι καθ' ἐκάστην οἱ καταστατικοὶ πίνακες τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἀποδεικνύουσιν ἐναργῶς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Γραφικοῦ ῥητοῦ.

« Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον ἐπὶ τῆς γῆς. »

ΠΕΡΙ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ *Zea Mais*.

Μεταξὺ τῶν τόσων ζάχαριν ἐμπεριεχόντων φυτῶν καὶ ὀπωρῶν μόνον ὀλίγα τινα ὑπάρχουσιν, ἐκ τῶν ὁποίων δύναται νὰ κατασκευασθῆ ζάχαρις εἰς κρυσταλλώσιμον κατάστασιν, καθὼς οἱ Εὐρωπαῖοι

τὴν συνειθίζουσιν· τὰ δὲ τοιαύτην κρυσταλλώσιμον ζάχαριν ἐμπεριέχοντα φυτὰ εἶναι ὁ ζαχαροκάλαμος, δεῦτερον τὰ συνήθως ὀνομαζόμενα Ζεῦκλα ἢ Σέφλα (χοκκινोगούλια) καὶ τρίτον ὁ Ζαχαρώδης Σφένδαμος.

Ἡ κατασκευὴ τῆς Ζαχάρεως ἐκ τοῦ τελευταίου δένδρου, τὸ ὁποῖον καλλιεργεῖται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, γίνεται κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Περὶ τὴν ἀνοιξὶν διατρυποῦν οἱ κάτοικοι τὰ εἰρημένα δένδρα, ἐμπήγουν εἰς τὴν ὀπὴν ταύτην ξύλινον σωλῆνα, κρεμῶντες πλησίον αὐτοῦ κατάλληλον δοχεῖον διὰ τὴν σύναξιν τοῦ ἐκρέοντος ὁποῦ. Δένδρον μεσαίου μεγέθους δίδει εἰς 24 ὥρας μέχρι τῶν 48 ὀκάδων ὁποῦ, ὅστις ἐξατμίζεται καὶ κρυσταλλοῦται. Εἰς τὴν Κανάδα τῆς Ἀμερικῆς κερδίζουσιν ἐκ τῶν διαφόρων Ζαχαροσφενδάμων, ὅτινες δίδονται εἰς προῖκα εἰς τὰς θυγατέρας τῶν τοιούτων κτηματιῶν, μέχρι τῶν 40,000 κανταρίων κρυσταλλώσιμου Ζαχάρεως καθ' ἕκαστον ἔτος.

Ἡ Ζάχαρις ἥτις λαμβάνεται ἐκ τῶν γλυκέων ὀπωρῶν λ. χ. μήλων, ἀπιδίων, σύκων, ὁποῦ τῶν σταφυλῶν κλ. διὰ τῆς ἀναβράσεως καὶ τῆς ἐξατμίσεως τοῦ ὁποῦ αὐτῶν, ὡς μὴ κρυσταλλώσεως ἐπιδεκτικῆ, ὀνομάζεται Βλενοζάχαρις, ἥτις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἶναι ἐρυθρωπῆ. Ἐὰν τὸ σεράπιον τοῦτο βρασθῆ ἐκ νέου, προστεθείσης ὀλίγης κρητίδος, ὀλίγων λειοτριβημένων ἀνθράκων καὶ λευκάματος τῶν ὠν, δύναται νὰ καθαρισθῆ καὶ διυλισθῆ δι' ἐνὸς πυκνοῦ ὑφάσματος τόσον ἐντελῶς, ὥστε ἀπολαμβάνεται σεράπιον σχεδὸν ἄχρουν, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ ἐντελῶς τὴν ζάχαριν, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι εἶναι εἰς ῥευστὴν κατάστασιν.

Μία οὐχὶ ἀσήμαντος ἐφεύρεσις εἶναι ὅτι ἐξάγεται ζάχαρις καὶ ἐκ τῶν καυλῶν τοῦ Ἀραβοσίτου. Ἡ πατρὶς τοῦ Ἀραβοσίτου εἶναι ἰδίως ἡ Ἀμερικὴ, καὶ ἐκαλλιεργεῖτο ἐκεῖθεν πρὶν τῆς μεταβάσεως τῶν Εὐρωπαϊῶν ὡς τὸ μόνον σιτηρὸν μετεφέρθη δὲ κατὰ τὰ 1520 εἰς τὴν Ἰσπανίαν, κατὰ τὰ 1560 εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἀκολούθως μετεφυτεύθη καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς μεσημβρινῆς Γερμανίας. Διάφορα εἶδη τοῦ ἐπωφελοῦς τούτου φυτοῦ ὑπάρχουσιν, ἅτινα διαφέρουσιν κατὰ τὸ σχῆμα, μέγεθος καὶ χρῶ-

μα του καρπού. Ο αραβόσιτος έμπεριέχει 80 επί τοις 100 άμύλου (νισεστέ) δηλ. μεγαλύτερον ποσόν, παρ' όσον έμπεριέγεται εις τὰ λοιπά σιτηρά και τούτου ένεκα είναι εν τών πλέον εύχρήστων φυτών, τόσον διά τούς ανθρώπους όσον και διά τὰ ζώα.

Οί καυλοί του άραβοσίτου, Zea Mais, έμπεριέχουσιν άρκετόν ποσόν ζαχαρώς ίσον με τὸ του ζαχαροκαλάμου, τὸ όποιον σημαντικά αυξάνει εάν τὰ στάχυα τών θηλυκών φυτών ολίγας εβδομάδας πριν τῆς ώριμάσεώς των έκκοπούν. Αναφέρουσιν ότι εις τὴν Νέαν Οίλανδιαν καλλιεργεῖται από τινα καιρόν ὁ αραβόσιτος μόνον διά τὸν σκοπόν τῆς κατασκευῆς τῆς ζαχαρώς, ἣτις λέγεται νὰ ἦναι επικερδестέρα από εκείνην του ζαχαροκαλάμου. Με τὴν ρηθείσαν ανακάλυψιν συνεχεται και άλλη ὄχι ολιγώτερον σημαντική, δηλ. ἡ χρῆσις τών φύλλων του άραβοσίτου διά τὴν χαρτοποιίαν, τὰ όποια διά τῆς άνω ρηθείσεως πράξεως, δηλαδή διά τῆς έκτομῆς τών άώρων καρπών, τρυφερώτατα και πλέον μεγάλα αποκαθίστανται, και ὁ εκ τών φύλλων του άραβοσίτου κατασκευασθεῖς χάρτης λέγεται σχεδόν καλλίτερος του άλλου, προσλαμβάνων πρὸς τούτοις τὸ χαρακτηριστικόν, ότι δέν πίνει τὴν μελάνην αν και δέν κολληθῆ καθὼς απαιτεῖται διά τὸν ἐξ άλλων ουσιῶν κατασκευασθέντα χάρτην.

Ε. ΛΑΝΔΕΡΡ.

Ο ΔΟΚΙΜΟΣ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια εκ τών αριθ. 2, 4, 6, 16 και 17).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Η πρόνοια.

Ο Κ. Καρτμάννος εξῆλθε διά νὰ βεβαιωθῆ αν όλα τὰ μέτρα ελήφθησαν καλῶς, ὁ δὲ Φρεδερίκος μόνος εντός του Γραφείου επεθύμει νὰ ἴδῃ τὸν αδελφόν του, άλλ' ὁ άρχηγός αὐτοῦ εἶχεν εἰπεῖ πρὸς αὐτόν, ότι δέν θέλει νὰ εξέλθῃ ποσῶς, εκ δὲ του άλλου μέρους δέν ἐτόλμα νὰ ὁμολογήσῃ τὸν κακὸν σκοπὸν του Αντωνίου. Ἰσως, ἔλεγε καθ' εαυτόν, μετέβαλε σκοπὸν και δέν θέλει λάβει μέρος εις τὸ κακούρημα! Εἰς δὲ τοιαύτην περίστασιν, ἡ ἐξομολόγησις

αὐτῆ ἐμελλε νὰ προξενήσῃ ἀτιμίαν εις τὸν Φρεδερίκον χωρὶς νὰ ὠφελήσῃ διόλου. Ο δυστυχῆς Φρεδερίκος ἀπεφάσισε νὰ περιμεῖνῃ τὸ ἀποτέλεσμα, ἐμπιστευόμενος εις τὴν εύπλαγχνίαν και ἀγαθότητα του Θεοῦ.

Ο Κ. Καρτμάννος επανῆλθε τέλος. Τὰ πάντα ἦσαν διατεθειμένα διά νὰ προλάβωσι τὴν κλοπὴν. Οἱ ὑπηρεται και τινες ὑπάλληλοι του εργοστασίου ἦσαν τοποθετημένοι εις ἐνέδρας ἐπὶ τών διαφόρων άκρων τῆς αὐλῆς, ὅπου εληγον τὰ παράθυρα του θαλάμου του ταμείου, ἦσαν δὲ άρκετοὶ τὸν ἀριθμὸν και ἠδύναντο εύκόλως νὰ συλλάβωσι τούς κακούργους. Ο Κ. Καρτμάννος ὠδήγησε τότε τὸν Φρεδερίκον εις τὸν θάλαμον του ταμείου, ὁ δὲ δυστυχῆς πᾶς ἠκολούθει άνευ ἀντιστάσεως, ἐλπίζων ότι ἡ τύχη ἐμελλε νὰ τῷ παρέξῃ ἴσως τὴν περίστασιν του νὰ κατασταθῆ ὠφέλιμος εις τὸν Αντώνιον αν ἤθελεν ἔλθῃ.

Μία ὥρα παρήλθε σχεδόν και τίποτε δέν ἀνήγγελλε τὴν ἀφίξιν τών εργατῶν ὥρα φρικώδους άγωνίας διά τὸν δυστυχῆ Φρεδερίκον, ὅστις ἐξίππάζετο εις τὸν μικρότερον θόρυβον και κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐνόμιζεν, ότι ἔβλεπε τὸν αδελφόν αὐτοῦ ἐμφανιζόμενον. Τὸ σκότος και ἡ σιωπῆ, ἄτινα ὑπῆρχον εντός του καταστήματος και τὰ όποια ἀπεδείκνυον καλήτερον τὸ κρίσιμον τῆς περστάσεως, ἐπροξένουν φόβον εις τὸν Φρεδερίκον και ἐπάγωναν τὸ αἶμα αὐτοῦ· αἱ δυνάμεις ἐνός παιδός δέν ἐξήρουν νὰ ἀνθέξωσι εις τὰ τόσα δεινά· κατὰ ταύτην τὴν φρικώδη ἡμέραν εἶχεν ὁ δυστυχῆς ἐξαντλήσει ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, και ἡ καρδία αὐτοῦ δέν άντεῖχε πλέον· άλλ' ἐνόμισεν ότι ἔπεσε κεραυνός κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, όταν τὸ γειτωνικὸν ὠρολόγιον ἐσήμανε μίαν ὥραν, και ἐλαφρὸς βρυχυδός σιδήρου ἐδήλωσεν ότι ἤτομαζέτο τις νὰ βιάσῃ τὰ παράθυρα. Ο Κ. Καρτμάννος ἤκουσε και αὐτός συγχρόνως τὸν θόρυβον και ἐπλησίασε πρὸς τὸ παράθυρον· ἐπίσης και ὁ Φρεδερίκος ἐσηκώθη μηχανικῶς πῶς και επανέπεσε βεβαρυμένος και ἀδυνατισμένος.

Ἡ άγωνία αὐτῆ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ πολὺ· οἱ κλέπται φοβούμενοι μὴ προξενήσωσι θόρυβον ἐπρόσεχον νὰ σείωσιν ἐλαφρῶς τὰ παράθυρα, και οὕτω μόλις μετὰ μεγάλου κόπου ἠδυνήθησαν νὰ ἐκτοπίσωσιν αὐτά. Συγχρόνως ἔπεσον ἐπὶ του παραθύρου τὰ λείψανα τεθραυσμένου τινὸς υαλίου, και ὁ Κ. Καρτμάννος ἀφῆκε σύριγμα, ὁ δὲ ἐξῶθεν συμβᾶς θόρυβος εἰδοποίησεν, ότι ἡ διά του σημείου τούτου δοθεῖσα διαταγή ἐξετελέσθη. Φωναὶ διεκρίθησαν, κρότος πυροβόλου ἠκούσθη, και πῦρ ἔλαμψεν. Ο Κ. Καρτμάννος ἀκούσας ταῦτα ἐξῆλθε τάχιστα του ταμείου, ὁ δὲ Φρεδερίκος δέν εἶχε μέχρι τοῦδε δύναμιν

νὰ κάμῃ κἀνὲν κίνημα· ὁ θόρυβος ὅμως σώματός τινος ζητούντος νὰ εἰσέλθῃ διά του ἀνοίγματος του παραθύρου ἀπέσπασεν άμέσως τὸν Φρεδερίκον τῆς ληθαργίας· ἐπλησίασε διά νὰ παρατηρήσῃ καλήτερα, και ὁ Αντώνιος εύρέθη ἐμπροσθεν αὐτοῦ

— Δυστυχῆ! ἐφώνασε, τί ζητεῖς ενταῦθα;

— Σῶσόν με! λέγει τρέμων ὁ Αντώνιος, σῶσόν με, Φρεδερίκε, σῶσόν με!

— Και πῶς θέλω δυνηθῆ;

Πάραυτα ἐνθυμηθεῖς ότι θύρα τις ἀπὸ τὸ ταμεῖον εἰσήγεν εις τὸν κῆπον, εύρεν αὐτὴν ψάων και σύρας κατόπιν αὐτοῦ τὸν Αντώνιον τρέχων ὠδήγησεν εις χαμηλόν τι μέρος του φραγμοῦ.

— Φύγε, φωνάζει, δεικνύων πρὸς αὐτόν τὸ πέρασμα· μὴ μένης ποσῶς εις τὴν Μολχοῦζην· οἱ συνένοχοί σου συνελήφθησαν και θέλουσι σὲ προδώσει.

— Ἐχε υγείαν! ἐφώνασεν ὁ Αντώνιος εκ του ὕψους του τείχους, και ἔγεινεν ἄφαντος.

— Ἐχε υγείαν, επανέλαθε και ὁ Φρεδερίκος· ἀκούθῶς ἐπρόσθεσε καθ' εαυτόν· « Ὁ Θεός νὰ φυλάττῃ και νὰ φωτίσῃ εις τὸ καλὸν τὸν ἄθλιον αδελφόν μου. »

(ἀκολουθεῖ.)

ΟΙ ΠΑΡΘΟΙ.

Τὸ ἔθνος τούτο κατάγεται ἀπὸ τῆς Σκυθίας, ὅθεν, φαίνεται, ότι ἐδιώχθη κατὰ συνέπειαν ἐμφυλίων πολέμων. Κατὰ τὸν Ἰουστίνον τὸ ὄνομα Παρθοὶ σημαίνει εν τῇ Σκυθικῇ γλώσσῃ ἐξόριστοι, κατ' άλλους δὲ ἱππεῖς.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δυναστείας τών Μήδων και Ἀσσυρίων οἱ Παρθοὶ ἐνομίζοντο ἄσημος λαός τῆς Ἀσίας, και ὅτε μετὰ ταῦτα ἡ αὐτοκρατορία τῆς Ἀνατολῆς μετέβη εις τούς Πέρσας, οἱ Παρθοὶ συμπεριελήφθησαν άνωνύμως εις τὰς κατακτήσεις τών νικητῶν. Μεταβάσης ἀκολούθως τῆς κυριαρχίας τῆς Ἀνατολῆς εις τὰς χεῖρας τών Μακεδόνων, οἱ Παρθοὶ ὑπέστησαν ἐπίσης τὸν ζυγὸν τών νέων τούτων δεσποτῶν. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἐφθασε και ἡ ἐποχὴ τῆς δόξης του ἔθνους τούτου, και οἱ Παρθοὶ ὑπεδοῦλωσαν ὅλα ταῦτα τὰ ἔθνη εις τὰ όποια εἶχον ὑποταχθῆ πρότερον.

Ο Ἀρσάκης ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος θεμελιωτῆς τῆς μοναρχίας τών Παρθων, ὑποκινήσας εν ἔτει 350 π. Χ. επανάστασιν κατὰ του εκ μέρους του Αντιόχου διοικούντος τούς Παρθους ἀξιωματικοῦ, ὅστις ἐξυβρίσας τὸν νεώτερον αδελφόν του Ἀρσάκου, ἐρονεύθη ὑπ' αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἀρσάκης κηρυχθεῖς βασιλεὺς τών ἀποστατησάντων Παρθων ἐθεμελίωσε τὴν καθέδραν αὐτοῦ εις τὴν Ἐκατόμπολιν. Ο Σέλευκος Καλλίνικος διάδοχος του Αντιόχου, ἐπεχείρησε νὰ επανακτήσῃ τὰς Παρθικὰς ἐπαρχίας, άλλ' ὁ Ἀρσάκης νικήσας αὐτόν συνέλαβεν αἰχμάλωτον εις τινα μεγάλην μάχην, τὴν ὁποίαν οἱ Παρθοὶ θεωροῦσιν ὡς τὴν πρώτην ἐποχὴν τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν ανεξαρτησίας και τὴν ὁποίαν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐόρταζον κατ' ἔτος. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀρσάκης ἐκυρίευσεν τὴν Ἰρκανίαν και τινὰς άλλας πλησιοχώρους ἐπαρχίας, και μετὰ τριάκοντα ὀκτῶ ἐτῶν βασιλείαν ἐρονεύθη εις τινα μάχην κατὰ του βασιλέως τῆς Καππαδοκίας. Ο Ἀρσάκης ὑψωθείς εκ του μηδενός εις τὸν ανώτατον βαθμὸν τῆς δυνάμεως ἀπεκατέστη ἐξίσου ἀξιωματιμόνευτος ὡς ὁ Κύρος παρὰ τοῖς Πέρσας, ὁ Ἀλέξανδρος παρὰ τοῖς Μακεδόσι, και ὁ Ρωμύλος παρὰ τοῖς Ρωμαίοσι, συστήσας πρῶτος και θεμελιώσας εν τῇ Ἀνατολῇ τὴν Παρθικὴν μοναρχίαν, ἣτις ἐζυγοστάθησεν τὴν τύχην τῆς Ρώμης και ὑπῆρξεν ἀκαταμάχητος προμαχῶν, τὸν ὁποῖον οἱ Ρωμαῖκοὶ λεγεῶνες δέν ἠδυνήθησαν ποτὲ νὰ υπερπηδήσωσι, δι' ὃ και ὅλοι οἱ μετὰ ταῦτα βασιλεῖς τών Παρθων ἐλάμβανον τὸ ὄνομα του Ἀρσάκου, ἐπονομαζόμενοι Ἀρσακίδαι, καθὼς οἱ αὐτοκράτορες τῆς Ρώμης ἐπωνομάζοντο Καίσαρες.

Ἐν διαστήματι διακοσίων περίπου ἐτῶν οἱ Παρθοὶ ἐπλημμύρησαν καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν και καθυπέτα-

ξαν όλους τους μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Εὐφράτου τόπους τῆς Ἀσίας. Ὁ Δημήτριος βασιλεὺς τῆς Συρίας ἐξεστράτευσε κατ' αὐτῶν, κατὰ παράκλησιν πολλῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν λαῶν τούτων ἐνίκησε πολλὰς μάχας τοὺς Πάρθους, ἀλλ' ἀπατηθεὶς ἐπ' προφάσει συνθηκῶν συνελήφθη ὑπ' αὐτῶν.

Μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Δημητρίου ὅλος μὲν ὁ στρατὸς αὐτοῦ κατεκόπη, ἡ δὲ μοναρχία τῶν Πάρθων ἐθεμελιώθη ἰσχυρὰ καὶ ἀκλόνητος ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας, καταντήσασα τὸ φόβητρον ὄλων τῶν πλησιοχώρων ἐθνῶν, καὶ ἀμιλλωμένη πρὸς τοὺς Ῥωμαίους κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ὄπλων καὶ τὴν φήμην τῶν στρατιωτικῶν κατορθωμάτων.

Ἄλλ' ἡ φρικτωτέρα καὶ αἱματωδέστερα ἦτα τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ Μάρκου Κράσσου. Οὗτος περὶ τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, κινούμενος ὑπὸ φιλοδοξίας, τῆς κατὰ τοῦ Καίσαρος ζηλοτυπίας, καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ παραφροῦ ἀλαζονίας καὶ ἀπλήστου φιλοχρηματίας, συνέλαβε τὸν σκοπὸν καὶ ἔπεισε τοὺς Ῥωμαίους νὰ κηρύξωσιν ἀναίτιως νέον κατὰ τῶν Πάρθων πόλεμον· ἀναδειχθεὶς δὲ ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας ἐβάδισε κατὰ τῶν Πάρθων καὶ συναντηθεὶς μετὰ τῶν στρατευμάτων αὐτῶν, τῶν ὁποίων ἠγεῖτο ὁ Σουρήνας, ἐνίκηθη κατὰ κράτος. Καὶ τὰ μὲν Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα κατεσφάγησαν, ὁ δὲ Κράσσος κατέφυγεν εἰς τὰς Κάρρας μετὰ τῶν διασωθέντων στρατιωτῶν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον τῆς φρικτῆς ταύτης μάχης προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σουρήνα ἐπὶ προφάσει συνθηκῶν ἐδολοφονήθη δι' ἐνέδρας ἐν ἔτει 54 π. Χ. Κομισθείσης δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰρώδη βασιλέα τῶν Πάρθων, αὗτος διέταξε καὶ ἔχυσαν ἐντὸς τοῦ σώματος αὐτῆς ἀναλελυμένον χρυσόν, λέγων· «Κορέσθητι τοῦ μετάλλου, τὸ ὅποιον τοσοῦτον ἠγάπησας.» Καὶ ὁ μὲν Πλούταρχος λέγει, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἐφονεύθησαν μὲν εἰκοσι χιλιάδες Ῥωμαῖοι, ἠχμαλωτίσθησαν δὲ δέκα χιλιάδες· ὁ δὲ Ἀππιανὸς ἀναφέρει, ὅτι ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων Ῥωμαίων μόλις δέκα διεσώθησαν εἰς τὴν Συρίαν.

Οἱ Πάρθοι ἐνεδύοντο κατ' ἀρχὰς Σκυθικὰ φορέματα, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα πλουτήσαντες ἀπὸ τῶν πολέμων, παρεδέχθησαν τὰ πλατέα καὶ πολυτελῆ φορέματα τῶν Μήδων. Ἴδου πῶς περιγράφει ὁ Πλούταρχος (α) τὸν

ῥηθέντα στρατηγὸν Σουρήναν· «Ὁ δὲ Σουρήνας μέγιστος καὶ κάλλιστος αὐτὸς, τῇ δὲ κατ' ἀνδρείαν δόξῃ τὴν θηλυότητα τοῦ κάλλους οὐκ εἰκῶς, ἀλλὰ Μηδικώτερον ἐσκευασμένος ἐντρίμμασι προσώπου καὶ κόμης διακρίσει, τῶν ἄλλων Πάρθων ἔτι Σκυθικῶς ἐπὶ τὸ φοβερὸν τῶν ἀνακρίλων κομῶντων.»

Οἱ Πάρθοι διετήρησαν πρὸς τοῦτοις πολλὰ ἔθιμα ὡς πρὸς τὸν ὄπλισμόν καὶ τρόπον τοῦ μάχεσθαι· τὰ δὲ ἔθιμα ταῦτα ἀποκαθίστανται τοσοῦτον μᾶλλον ἀξιοπεριέργα, καθ' ὅσον ταῦτα ὑπερίσχυσαν κατὰ τῆς τακτικῆς καὶ τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης τῶν Ῥωμαίων. Ὁ φυσικὸς χαρακτὴρ τῶν Πάρθων εἶναι ὑπερήφανος καὶ γενναῖος, αἱ δὲ μέγισται ἡδοναὶ αὐτῶν τὸ νικᾶν καὶ ἀρχεῖν· φέρουσι δὲ μακρὰν κόμην κυματοῦσαν ἐπὶ τῆς ῥάχως αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τρομερὰ ἰσόβια τόξα, δι' ὧν γυμνάζονται ἐκ νηπιότητος μέχρι τοῦ γήρατος αὐτῶν, καὶ δι' ὧν ἀντίστησαν μὲν κατὰ τῆς ὀρυκτῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὑπέταξαν δὲ τοὺς Μήδους καὶ Ἀσσυρίους καὶ νικήσαντες κατὰ κράτος τὸν Κράσσον, ἔμαθον ὅτι διὰ τῶν τρομερῶν αὐτῶν τόξων δύνανται νὰ ἀψηφίσωσι τὰ Εὐρωπαϊκὰ ὄπλα.

Οἱ Πάρθοι φέρουσι περικεφαλαίας, θώρακας καὶ πανοπλίαν καλύπτουσαν ὀλόκληρον τὸ σῶμα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τραχήλου μέχρι τῶν πετρῶν τῶν ποδῶν. Αἱ δὲ πανοπλίαι αὗται κατεσκευάζοντο ἐκ χάλυθος, σιδήρου, ἢ ὀρειχάλκου ἐκ μικρῶν τετραγῶνων κομματίων, τὰ ὅποια τιθέμενα τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὡς τὰ πτερά τοῦ πτηνοῦ, ἢ αἱ λεπίδες τῶν ἰχθύων, ἐπροφύλαττον ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἰππέως χωρὶς ν' ἀφαιρῶσι τὴν εὐκίνησιαν καὶ ἐλαφρότητα αὐτοῦ· διὰ τοιαύτης πανοπλίας ἦσαν ἐπίσης περικεκαλυμμένοι καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνεβίβαζον τοὺς ἵππεις μὴ δυναμένους νὰ ἀναβῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν, ἕνεκα τῆς κατασκευῆς τῆς πανοπλίας. Οἱ ἵππεις οὗτοι ὠνομάζοντο καταφρακτῆρες καὶ ἔφερον τόξα μεγάλα καὶ τοσοῦτον εὐκαμπτα, ὥστε ὅτε ἔτεινον αὐτὰ, ἠγγίζον σχεδὸν τὰ ἄκρα αὐτῶν· εἶχον δὲ βέλη ἀπολήγοντα εἰς ἀγκιστρῶδη ἄκραν, τὰ ὅποια ἔρριπτον μετὰ ἀκατανόητου ὀρυκτῆς καὶ ταχύτητος καὶ κατὰ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιέξῃ. Οἱ Πάρθοι εἶχον πρὸς τοῦτοις τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ νὰ ῥίπτωσι τὰ βέλη αὐτῶν, καὶ ὅτε ἠναγκάζοντο νὰ τρέπωνται εἰς φυγὴν, συ-

(α) Πλούταρχ. ἐν βίῳ Μάρκου Κράσσου, 24.

νεχῶς μάλιστα ὑποκρινόμενοι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς συμπολοκῆς, ὅτι φεύγουσιν ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐπανεστρεφον ἀμέσως, καὶ ἐπιπίπτοντες μετὰ μεγάλης ὀρυκτῆς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐνίκων αὐτοὺς κατακράτος.

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ.

Ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης ὑπὸ τοῦ Ἱεροκλήρου Κ. Καστόρχῃ ἐν Ἀθήναις.

«Διδάσκαλε, ἦνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον.»

Μάρκ. θ'. 17.

Κραταῖα ἡ ἀγάπη, λέγει ὁ σοφὸς Σολομών· δυνατὴ ἡ ἀγάπη, καὶ τοσοῦτον, ὥστε συνδέει τὰ διηρημένα, καὶ συνάπτει τὰ διεστώτα. Κραταῖα, λέγω, εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ εἰς συζύγους, καὶ εἰς ἀδελφοὺς, καὶ εἰς φίλους· ὁ δὲ δεσμὸς αὐτῆς ἰσχυροποιεῖται τοσοῦτον, ὥστε πολλάκις κατόπι τοῦ ἐνὸς προσώπου ἀποθνήσκοντος, ἀποθνήσκει καὶ τὸ ἕτερον. Ἡ δὲ τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα φυσικὴ ἀγάπη ὑπερβαίνει πᾶσαν ἄλλην πρὸς οἶον δήποτε πρόσωπον ἀγάπην· διὰ τοῦτο εἶπέ τις σοφός· «Ἄπασιν ἀνθρώποις ψυχὴ τὰ τέκνα.» ἄλλος δὲ τις εἶπεν· «Ἡ ἀγάπη τῶν τέκνων οὐκ ἀγάπη, ἀλλὰ μανία τις.»

Γλυκύπικρον ποτὸν εἶναι τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς, αἱ δὲ προερχόμεναι ἐξ αὐτῶν πικρία εἶναι πλείοτεραι παρὰ τὰς γλυκύτητας· γεννῶνται ταῦτα, καὶ χαρὰν τῷ ὄντι μεγάλῃν αἰσθάνονται οἱ γονεῖς· πρὶν ὅμως καταβῆ ἡ χαρὰ εἰς τὸν λάρυγγα, προφθάνει ἡ λύπη· διότι ἐπέρχονται εἰς αὐτὰ πολλάκις ἀσθένειαι πολυειδεῖς καὶ πάθη ἀνίατα· δὲν λέγω δαιμονισμὸς, ὡς τοῦ σημερινοῦ τάλαιπώρου νέου, πάθος δεινὸν καὶ ἀνυπόφορον, πάθος φρικτὸν καὶ τρομερὸν, διὰ τὸ ὅποιον βαρυθυμήσας εἰς ἄκρον ὁ δυστυχὴς αὐτοῦ πατήρ, δὲν ἔδραμεν εἰς μάγους καὶ γόπτας, ὅπου κατὰ φαντασίαν συμβαίνει ἐνίοτε ἡ ἀφέλεια, ἀλλ' ἔδραμεν εἰς τὴν πηγὴν τῶν ἰαμάτων, εἰς τὴν ἄμαχον δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ προσπεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, εἶπε· Διδάσκαλε, ὁ πόνος τοῦ υἱοῦ μου εἶναι πόνος μου· ἡ δυστυχία αὐτοῦ, δυστυχία μου· ὁ σπαραγμὸς αὐτοῦ, σπαραγμὸς μου· «ἦνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον.»

Ἄραγε φροντίζουσι καὶ τὴν σήμερον οἱ γονεῖς πρὶν κυριευθῶσι τὰ τέκνα αὐτῶν ὑπὸ τῶν δαιμονίων τῆς κακοηθείας καὶ τῆς πρὸς τὰ θεῖα ψυχρότητος, νὰ προστρέξωσιν εἰς θεοσεβεῖς διδασκάλους καὶ νὰ ζητήσωσι τὴν ὑπὲρ αὐτῶν πνευματικὴν βοήθειαν; ἄραγε γνωρίζουσιν, ὅτι, ἐὰν τὰ τέκνα αὐτῶν δὲν γένωσι καλοὶ χριστιανοὶ καὶ ἀγαθοὶ πολῖται, θέλουσι θεωρεῖ αὐτὰ πάντοτε μετ' αἰσθαντικωτέρας λύπης, ἢ μεθ' ὅσης ἔβλεπεν ὁ σήμερον ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ μνημονευθεὶς πατήρ τὸν δαιμονιζόμενον αὐτοῦ υἱόν; τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει ἐν συντομίᾳ.

Δὲν ἐπαινεῖται ἐν τῷ κόσμῳ ὅστις ἐφθάσε νὰ ἀποκτήσῃ μόνον δόξαν τινὰ καὶ μεγαλεῖα· δὲν ἐπαινεῖται ὅστις μόνον ἀπέκτησε πλοῦτη πολλὰ καὶ θησαυρούς· δὲν ἐπαινεῖται ὅστις μόνον ἐγέννησε πολλὰ καὶ καλὰ τέκνα· ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ ἐνδοξος ἀνὴρ ἐπαινεῖται παρὰ πάντων, ὅστις ἐφύλαξεν ἐντίμως μέχρι τέλους τὴν δόξαν, τὴν ὁποῖαν ἀπέκτησεν· ἐκεῖνος ὁ πλούσιος ἐπαινεῖται ὅστις διετήρησε μέχρι τέλους τὰ πλοῦτη τὰ ὅποια ἐκέρδησεν, ἢ ἄλλως πως ἡ τύχη ἐχάρισεν εἰς αὐτόν· ἐκεῖνος οἱ γονεῖς ἐπαινοῦνται, οἵτινες καλῶς ἀνέθρεψαν καὶ ἐπαιδαγώγησαν τὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἐγέννησαν· εἰς αὐτοὺς μόνους ἀποδίδεται ὁ δίκαιος ἔπαινος, καὶ αὐτοὶ μόνοι λογίζονται φρόνιμοι καὶ εὐδαίμονες· διότι πολλοὺς εἶδομεν ἀναβάντας εἰς ὑπερτάτας δόξας καὶ μεγαλεῖα, ἀλλὰ τοὺς αὐτοὺς εἶδομεν πάλιν καὶ καταπεσόντας εἰς τὸ βάθος τῆς ἀδοξίας, διότι δὲν ἀπεδείχθησαν ἱκανοὶ νὰ διατηρήσωσι διὰ τῆς ἀρετῆς τὴν δόξαν, τὴν ὁποῖαν ἀπέκτησαν· εἶδομεν πολλοὺς ἀποκτήσαντας πλοῦτη, ἀλλὰ τοὺς αὐτοὺς εἶδομεν πάλιν πτωχοὺς καὶ γενομένους δυστυχεῖς, διότι κατηνάλωσαν τὸν πλοῦτον αἰσχροῦς καὶ ἀσώτως· εἶδομεν πολλοὺς γεννήσαντας τέκνα, ἀλλὰ τοὺς αὐτοὺς εἶδομεν πάλιν ἀθλίους, διότι δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἀναθρέψωσιν αὐτὰ θεοσεβῶς καὶ τιμίως· σοφῶς λοιπὸν εἶπέ τις τῶν παλαιῶν σοφῶν, ὅτι δυσκολώτερον εἶναι νὰ φυλάξῃ τις τὰ ἀγαθὰ ἢ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ· «τὸ φυλάξασθαι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον.»

Ἐὰν δὲ στρέψωμεν σήμερον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν εἰς πολλοὺς γονεῖς, βλέπομεν, ὅτι περὶ παντὸς ἄλλου ἐμφύχου τε καὶ ἀψύχου κτήματος πολὺ φροντίζουσι καὶ ἐπιμελοῦνται, περὶ τῆς θρησκευτικῆς ὁμῶς καὶ ἠθικῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων αὐτῶν ὀλίγον, ἢ παντελῶς δὲν φροντίζουσιν· ὅτι δὲ διὰ τοῦτο βλάπτουσιν ἑαυτοὺς, τὰ ἴδια τέκνα καὶ τὴν πατρίδα, παντάπασιν δὲν αἰσθάνονται. Καὶ ἑαυτοὺς μὲν βλάπτουσι, διότι ἐν ᾧ κατὰ φυσικὸν λόγον ἐλπίζουσι νὰ ἀπολαύσωσιν εἰς τὸ γῆρας αὐτῶν, πολλὴν περιποίησιν καὶ διαφόρους ὠφελείας παρὰ τῶν τέκνων ὅταν ἡλικιωθῶσι, βλέπουσι παρὰ προσδοκίαν τὰς ἐλπίδας ταύτας με-

ματαιωμένας, και διατί; διότι δὲν ἔδωκεν εἰς αὐτὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἐξ ἀρχῆς καλὴν ἀγωγὴν, διὰ τὴν γινώσκουσι τὰ πρὸς αὐτοὺς καθήκοντα· βλέπουν δὲ και τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα, διότι μὴ φροντίζοντες νὰ ἀναθρέψωσι και νὰ παιδαγωγήσωσιν αὐτὰ, ὡς πρέπει, ἐν ᾧ ἔχουσιν εἰσέτι ἀπαλὴν τὴν ἡλικίαν, ἀφίνουσι νὰ λαμβάνωσι κακὰς ἐξείσεις και στρεβλὰς περὶ πίστεως και ἠθικῆς ἐντυπώσεις, και ἐντεῦθεν ζῶσιν ἔπειτα ταῦτα ἀθλίως, και ἀποθνήσκουσιν ἐλεεινῶς, μηδὲμίαν ὠφέλειαν προξενούντα εἰς ἑαυτά.

Βλέπουνσι προσέτι και τὴν πατρίδα οἱ γεννῶντες ἄθλια τέκνα γονεῖς, διότι ὅσα κακὰ γίνονται εἰς τὸν κόσμον, ἐκ τίνων ἄλλων προέρχονται, εἰμὴ ἐκ τῶν μὴ λαμβανόντων χριστιανικὴν και ἠθικὴν ἀνατροφὴν; τούτους δὲ τοὺς κακοὺς, αὐτὰ τὰ ἀνθρωπόμορφα θηρία, τίνες ἄλλοι γεννῶσιν, εἰμὴ λογικοὶ πατέρες; και ποῖα ἄλλη εἶναι ἡ πηγὴ τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα προξενοῦσιν εἰς τὸν κόσμον τὰ τοιαῦτα κακῶς ἀνατετραμμένα ὄντα, εἰμὴ αὐτοὶ οἱ γονεῖς, ὡς μὴ φροντίσαντες, ὡς εἶπομεν, νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς αὐτὰ διὰ τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας ἀγαθὰ ὑπὲρ τοῦ πλησίον αἰσθηματά; ποῖος εἶδεν ἄνθρωπον λογικόν, καλῶς ἀνατετραμμένον και σεβόμενον τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, νὰ ἐξομοιοῦται πρὸς τὰ ἄγρια θηρία, νὰ σφάζῃ, νὰ κατασχίζῃ και νὰ πνίγῃ τὸν ὅμοιον αὐτοῦ ἄνθρωπον; ποῖος εἶδε θεοσεβῆ τινὰ και χρηστοῦθῃ νὰ κλέπτῃ, νὰ προδίδῃ, νὰ ἐπιροκῆ, νὰ ἐπιβουλεύεται τοὺς ἄλλους, και νὰ γίνῃται φθοροποιὸς εἰς τὴν κοινωνίαν;

Ὀφείλουσι λοιπὸν οἱ φρόνιμοι γονεῖς οἱ προβλεπόντες τὸ μέλλον τῆς ἰδίας αὐτῶν ὠφελείας, τῶν τέκνων, και τῆς πατρίδος, νὰ παραλαμβάνωσι ταῦτα, πρὶν κυριευθῶσιν ὑπὸ πνευμάτων πονηρῶν και ἀκαθάρτων τῆς κακοηθείας και ἀντιχριστιανικῆς διαγωγῆς, και προσερχόμενοι εἰς διδάσκαλον ὁμόθησκον, ὁμόδοξον και καλοῦθῃ, νὰ λέγωσι πρὸς αὐτὸν μετὰ συντριβῆς καρδίας, ὡς ὁ σημερινὸς πατὴρ τοῦ δαιμονιζομένου νέου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου ἔχοντα οὐχὶ πνεῦμα ἄλλοιον και ἀκάθαρτον, ἀλλὰ νοῦν ἀκαλλιεργητόν, και καρδίαν τρυφερὰν και ἀθῶαν, πρὸς σὲ τὸν ὁμόθησκόν μου διδάσκαλον· ἤνεγκα τὸν υἱόν μου ἢ τὴν θυγατέρα μου πρὸς σὲ τὸν ἀνατετραμμένον ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, τὴν ὁποίαν λατρεύω και ἐγὼ και ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς μου· ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτὸν τὰ ὀρθὰ τῆς πίστεώς μου δόγματα, τὰς ὑγιεῖς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας διδασκαλίας, και τὰ θεῖα τῆς Ἐκκλησίας μου μυστήρια· ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, διὰ τὴν ἀναδείξιν αὐτὸν, ὡς πνευματικὸς αὐτοῦ πατὴρ, ὀρθόδοξον χριστιανόν· πρὸς σὲ, ὅστις εἶναι ἀδύνατον ὡς ὁμόθησκος νὰ ἐνσπεύρῃ εἰς τὴν τρυφερὰν αὐτοῦ ψυχὴν στρεβλὰς περὶ τῆς πατροπαράδοτου αὐ-

τοῦ θρησκείας ιδέας· πρὸς σὲ, ὅστις εἶναι ἀδύνατον νὰ διδάξῃ αὐτὸν ἐναντία παρ' ὅσων πρεσβεύει ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία· διότι, ἂν ἐκ τοῦ ἐναντίου τοῦτο πράξῃς, πρόκειται νὰ διαιρέσῃς γονεῖς ἀπὸ τέκνων, και τέκνα ἀπὸ γονέων, ὁμοθήσκους ἀπὸ ὁμοθήσκων, και ὁμογενεῖς ἀπὸ ὁμογενῶν· ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, διὰ τὴν γέννησιν πρὸς αὐτὸν ἄλλος ἐγὼ, πατὴρ πνευματικὸς, πατὴρ ὠφέλιμος, και οὐχὶ ἐπιβλαβὴς· ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, διὰ τὴν ἀποκαταστάσιν αὐτὸν διὰ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας σου λογικὸν τῷ ὄντι ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα Θεοῦ, καλὸν χριστιανόν, και ἀγαθὸν πολίτην· ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτὸν τὰ πρὸς τὸν Δημιουργὸν αὐτοῦ καθήκοντα, τὰ πρὸς τοὺς γονεῖς, τὰ πρὸς τὸν Βασιλέα, τὰ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, τὰ πρὸς τοὺς ὁμοίους, τὰ πρὸς ἑαυτὸν και πρὸς τὴν πατρίδα αὐτοῦ χρέη, και πέπεισμαι ὅτι σοῦ θέλει διδασκῆναι νὰ μισῇ τὸ κακὸν, και νὰ ἀσπάζεται τὸ ἀγαθόν· εἰς σὲ παραδίδω τὴν ἀθῶαν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ μου· εἰς σὲ παραδίδω τὴν ἠθικὴν μου ὑπαρξίν, εἰς σὲ παραδίδω τὸν νέον τοῦτον τῆς γενεᾶς και τῆς πατρίδος μου βλαστόν· ἂν εἰς σὲ, τὸν ὁμογενῆ και ὁμόθησκόν μου, δὲν ἐμπιστευθῶ τὴν ἠθικὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων μου, ἀλλ' εἰς ἄλλον τινὰ, ἐμμένοντα νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν ἐπιβούλως, προδίδω τὸ ἔθνος μου, προδίδω τὴν θρησκείαν μου, προδίδω τὸν χαρακτῆρά μου, σχίζω τὴν σύμποικαν τῶν ἀδελφῶν μου, διαίρω τὴν ἐνότητα τῶν συμπολιτῶν μου, γίνωμι παρὰ χάριτος τῆς πατροπαράδοτου θρησκείας μου, ἐπιβουλος τῆς θεῖας παρακαταθήκης, τὴν ὁποίαν παρέλαβον ἐκ τῶν πατέρων μου. Δὲν ἐπιθυμῶ, δὲν δέχομαι διὰ τοῦ κακοῦ μου παραδείγματος νὰ ὀνομασθῶ ἐπικατάρτος, μετακινῶν τὰ καλῶς τεθέντα ὄρια, ἐν ᾧ ἀκούω τὴν θεῖαν Γραφὴν λέγουσαν· « Μὴ μέταιρε ὄρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου »· ταῦτα δὲ ὅστις ὑπερηφάξῃ, ὡς ἀσεβῆς και παράνομος κατακρίνεται, και ταῦτα ὅστις καταφρονεῖ, καταφρονεῖ τὸν οὐράνιον αὐτοῦ πατέρα, ὅστις ἀξιοῖ και μιμνῆται τὸν γήινον πατέρα, λέγων· « Ὡς εἴτις » ἄνθρωπος παιδεύει τὸν υἱόν αὐτοῦ, οὕτω Κύριος ὁ Θεὸς σου παιδεύσει σε. »

Ἐπειδὴ δὲ και ὁ Θεὸς μιμνῆται ἐμὲ τὸν γήινον πατέρα, δὲν πρέπει και ἐγὼ νὰ μιμηθῶ τὸν πατέρα τὸν ἀληθινόν και οὐράνιον, και νὰ φροντίσω περὶ τῆς χριστιανικῆς και ἠθικῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων μου; « Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ ἔχοντα πνεῦμα ἄλλοιον. » Μόνη ἡ ξηρὰ μάθησις τῶν γραμμάτων ἀνευ χριστιανικῆς και ἠθικῆς ἀνατροφῆς, εἶναι δένδρον ἀνευ φύλων και καρπῶν· διὰ τοῦτο δὲν ἀπαιτῶ ἀπὸ σοῦ γράμματα και ὑψηλὴν ἐξωτερικὴν παιδείαν μόνον, ἀλλὰ και χρι-

στιανικὴν και ἠθικὴν ἀνατροφὴν· διότι ἀνευ ταύτης ὁ υἱὸς μου και ἡ θυγάτηρ μου ἀποβαίνουσιν ἄχθος ἀρούρης, και κατασχύνῃ τῶν γονέων και τῆς πατρίδος αὐτῶν, λώβη ὀλεθρία και κοινοβλαβῆς.

Ταῦτα ὀφείλουσιν οἱ γονεῖς, ἀδελφοί, νὰ πράττωσι, πρὶν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν τέκνων αὐτῶν πνεύματα ἀκάθαρτα και πονηρὰ τῆς ἀσεβείας και κακοηθείας· πρέπει δὲ πρὸ πάντων εἰς ὁποιοῦνδήποτε τόπον και καιρὸν ἂν εὐρίσκωνται νὰ γίνωνται αὐτῶν οἱ ὀδηγοὶ τῶν τέκνων, και οἱ διδάσκαλοι τοῦ πρέποντος, νομίμου και εὐσεβοῦς αὐτῶν πολιτεύματος. « Καὶ ἔσται τὰ ῥήματα ταῦτα, » λέγει Κύριος, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σου, και ἐν τῇ ψυχῇ σου, και προεβίβασαι αὐτὰ τοὺς υἱούς σου, και λαλήσεις ἐν αὐτοῖς, καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ, και πορευόμενος ἐν ὁδῷ, και κοιταζόμενος, » και διανιστάμενος. »

Ἀλλὰ τίς νὰ μὴ ἐλεεινολογήσῃ τοὺς παρόντας καιρούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐφθάσαμεν; ἢ, διὰ τὴν εἶπω κάλλιον, ὡς εἶπέ τις ἐκ τῶν ἐσχάτως θείων ἀνδρῶν, τίς νὰ μὴ ἐλεεινολογήσῃ ἡμᾶς τοὺς φθίσαντας εἰς τοιοῦτους καιρούς, κατὰ τοὺς ὁποίους ἐντὶ νὰ διδάσκωσιν οἱ γονεῖς τὰ τέκνα ἀρετῆς μαθήματα και θεοσεβείας, διδάσκουσιν αὐτὰ τὸ ἐναντίον, πᾶσαν πονηρίαν και ἀσεβείαν· ἀντὶ νὰ ἐπιμελῶνται νὰ ἐνσπεύρωσιν εἰς τὰς ἀπαλὰς αὐτῶν ψυχὰς τὰ χρυσὰ σπέρματα τῶν καλῶν ἠθῶν και θεοφιλῶν ἔργων, φιλοτιμούνται μᾶλλον νὰ ἐμρυτεύσωσιν εἰς τὰς τρυφεράς αὐτῶν καρδίας τὰ ἄγρια και φαρμακερὰ βλαστώματα τῶν ἀθιμίτων ἐνοιῶν και παρανόμων πράξεων; εἰς τοιοῦτους καιρούς ἐφθάσαμεν, κατὰ τοὺς ὁποίους ἀντὶ νὰ παρακινή τις τοὺς γονεῖς νὰ φωτίζωσι καινὰ διορθῶσιν τὰ τέκνα αὐτῶν, χρεια εἶναι νὰ τοὺς συμβουλεύῃ νὰ μὴ τὰ σκοτίζωσιν αὐτοὶ, και νὰ μὴ τὰ διασπέρωσιν ἀντὶ νὰ προτρέπη τις τὸν πατέρα και τὴν μητέρα νὰ γίνωνται εἰς τὸν υἱόν και τὴν θυγατέρα μιμήσεως παραδείγματος, ἀναγκάζεται νὰ συμβουλεύῃ τὴν θυγατέρα και τὸν υἱόν νὰ φεύγωσιν, ὅσον δύνανται, τῆς μητρὸς και τοῦ πατρὸς τὴν μίμησιν· διότι ποῖος ἐκ τῶν σημερινῶν γονέων φροντίζει περὶ τῆς χριστιανικῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων αὐτοῦ; ποῖος ἐκ τῶν σημερινῶν χριστιανῶν πονεῖ διὰ τὴν ψυχικὴν ἑαυτοῦ και τῶν τέκνων αὐτοῦ σωτηρίαν;

Πάσχει, χριστιανέ, ὁ υἱὸς σου τὸ πάθος τοῦ σημερινοῦ νέου; σχίζει τὰ ἱμάτια, τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ καθαρὸν ἔνδυμα τοῦ βαπτίσματος, διὰ τῶν αἰσχρῶν πράξεων; ἀφρίζει ἐκ τῶν φιληδόνων παθῶν; ξηραίνεται εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν καλῶν; πίπτει εἰς τὸ πῦρ διὰ τοὺς ἀλόγους θυμούς; πίπτει εἰς τὸ ὕδωρ τῆς ὑγρᾶς και τρυφηλῆς ζωῆς,

εἰς τὴν ὁποίαν καταποντίζεται ὡς εἰς ἄλλον κατακλυσμόν; δαιμονίζεται ἢ λογικὴ αὐτοῦ ψυχὴ; ὁ τρόπος τῆς θεραπείας αὐτοῦ εἶναι ὁ ἐξῆς· παρακίνησον αὐτὸν νὰ δράμῃ εἰς τὸν διδάσκαλον τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ πατέρα, και νὰ εἴπῃ· Διδάσκαλε, Πάτερ, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ ἔχοντα πνεῦμα ἄλλοιον· ἤνεγκα πρὸς σὲ τὸν νοῦν μου, τὴν ψυχὴν μου, τὰ διανοήματά μου και τὰς πράξεις μου· και τότε βεβαίως θέλει ἀκούσει παρ' αὐτοῦ· « τὸ πνεῦμα τὸ ἄλλοιον και κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω, ἐξέλθε ἀπ' αὐτοῦ και μηκέτι εἰσελθῇ εἰς αὐτόν » . . .

Ο ΖΕΒΡΑΣ ἢ ΟΝΑΓΡΟΣ ΡΑΒΔΩΤΟΣ.

Ἐξ ὄλων τῶν τετραπόδων, λέγει ὁ Βυφῶνος, τὸ ὠραιότερον κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν μελῶν και τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος αὐτοῦ εἶναι ὁ Ζέβρας, ἢ Ὀναγρὸς Ραβδωτός.

Τὸ ζῶον τοῦτο, τὸ ὁποῖον παριστᾷ ἡ παρούσα ἡμῶν εἰκονογραφία, γεννᾶται κατὰ τὰ ἀνατολικά και μεσημβρινὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς καλῆς ἐλπίδος, και δὲν εἶναι οὔτε ὄνος (ὡς τινες ὑπέθεσαν, συγχέοντες αὐτὸν μετὰ τοῦ συνήθους ὄναγρου, ὃς τις γεννᾶται κατὰ τὴν Περσίαν και Ταρταρίαν και εἶναι ἄγριος ὄνος,) οὔτε ἵππος, διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ φυσιολόγου, ποτὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συνάψωσιν αὐτὸν μετ' οὐδετέρου τῶν ζῶων τούτων. Ὁ Ραβδωτὸς Ὀναγρὸς εἶναι ἰδιαίτερον ζῶον ἔχον τὴν φυσιογνωμίαν και τὸ χάρειν τοῦ ἵππου, τὴν ταχύτητα τῆς ἐλάφου, και τὸ δέρμα ὄλου τοῦ σώματος αὐτοῦ πεποικιλμένον διὰ λωρίδων διατεταγμένων δι' ἐξαισίου πρὸς ἀλλήλας ἀναλογίας και αἰτινες εἰς μὲν τὸ ἄρρεν τοῦ ζώου εἶναι χρώματος ἐναλλάξ ὑποκυτρίνου και μύρου, εἰς δὲ τὸ θῆλυ

λευκού και μαύρου. Το ζών τουτο προς τούτοις έχει τους πόδας λεπτούς, ωτία μεγαλύτερα του ίππου, αλλά μικρότερα του όνου, χαιτήν μικράν και εξ όδόντας τομείς έφ' εκάστης γνάθου· ανάστημα δέ μικροσώμου ίππου. Ο Ραβδωτός Όναγρος είναι εύρωστος, εύκίνητος, και ζή άγεληδόν· αν δέ και ήμερος εις την φυσικήν αύτου κατάστασιν, άλλ' ούτε ζωγρείται εύκόλως, ούτε εξημεροϋταί ποτε έντελώς· έν τώ θηριοτροφείω όμως των Βερσαλλών είχαν εξημερώσει όπωσούν τετραετή Ραβδωτόν όναγρον, τινές μάάλιστα έτόλμησαν και ν' αναβώσιν επ' αύτου, αλλά μετά μεγάλων δυσκολιών και κινδύνων.

ΕΠΙΤΟΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΕΥΡΩΠΗ ΕΦΕΥΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΨΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ.

(Συνέχεια εκ των Άριθ. 13, 14, 15 και 17).

ΚΕΦΑΛ. Δ.

Η Ευρώπη άκόμη βραδυπόρος ήγετο προς τον πολιτισμόν, όταν συμβάν τά μάάλιστα έκτακτον εις την ιστορίαν, των λαών επήλθεν έπισπεύδον την κίνησιν του έμπορίου και της βιομηχανίας, και των τεχνών την πρόοδον.

Πασιγνωστος είναι των σταυροφοριών ή παγή. Οι θρησκευτικοί ούτοι πόλεμοι, ενεργούμενοι υπό των χριστιανών προς άπελευθέρωσιν του Τάφου του Χριστού, και έξολόθρευσιν των άπίστων, πρώτιστον αποτέλεσμα επέφερον την εισαγωγήν ανακαλύψών τινων ωρελίμων εις τάς τέχνας, τά γράμματα, και τάς έπιστήμας, και την αύξησιν της ιδέας της έλευθερίας.

Η αύξησις δέ της έλευθερίας ανεπιστήτως επέφερε την ελάφρωσιν της βραύτητος και περιορισμούτων ήθών, άτινα ήμέρωσε, και ανέψυξε την βιομηχανίαν και το έμπόριον. Νέα έμπορεία ηνοιχθησαν εις την Ευρώπην· έπίσημ δέ και ή Άσία μετείχε της όρμής· ταύτης, πρό πάντων δέ, ως προσέπαρμεν, ή Ιταλίη υπερείχε κατά τουτο. Η Βενετία και ή Γένοβα, βαθμηδόν κατήντησαν παγκόσμια έμπορεία.

Σταυροφορίαί και άκόλουθα αύτων.

Οι ήμιπεπολισμένοι τότε λαοί είδον έρεβίζομένην την όρεξιν αύτων διά μεγαλύτερα άντικείμενα. Η κλίσις προς τάς τέχνας και άμοχθον ζωήν ενεσπέρη μεταξύ αύτων, και τους ήνάγκαζε ν' αναζητήσωσι και νά ωφεληθώσιν από ξένας γνώσεις. Μεταξύ του πλήθους των περιτρουμένων εύρίσκοντό τινες περιεργώτεροι και εύμαθέστεροι των συναδελφών, έγνώρισαν μηχανάς εύφους, προϊόντα καλύτερα ή ωραιότερα των παρ' αύτοις, και τά ενεκολπώθησαν. Ιδίως δέ όμμετακομίσα, τους άνεμομύλους· είναι άξιος της εύγνωμοσύνης ήμών· ή ιστορία σιωπά το όνομα αύτου.

Ζαχαροκάλαμοι.

Το φυτόν τουτο εκαλλιεργείτο εις την Άραβίαν, Νουβίαν, και Αίγυπτον, πολύ προτου γνωσθή εις την Σικελίαν, ήτις μετέπειτα το προμήθευσεν εις την Πορτογαλλίαν, όθεν εξήλθε ταχέως και διασπέρη εις όλον τον κόσμον. Άλλαι δ' έπομένως αίτιαί ώδήγησαν τους Ευρωπαίους και μάάλιστα τους Γάλλους εις την λεύκανσιν, και εκκάθαρσιν του προϊόντος τουτου, και μετέπειτα εις την εξαγωγήν ζαχαρώδους από κοκκίνογουλίαι, σταφυλάς, κάστανα, φιλόρηνθον (φλαμουρι), άμυγδαλον και άλλα ούσιας· άλλ' έπεκράτησε ή του κοκκίνογουλίου, αντιπαλίουσα μέχρι τουδε μετά της εξ Αμερικης έρχομένης.

Υγράσματα εκ και αβίου.

Μολοντί δύο αιώνας πρό των σταυροφόρων τά εκ καναβίου υγράσματα ήσαν γνωστά, μόνον όμως κατά τους 15^ο και 16^ο αιώνας· έγένετο αύτων ή χρήςις παγκόσμιος.

Χρωματισμένα υγράσματα πρό πολλού κατασκευάζοντο εις την Γαλλίαν. Κάρολος δ' σ'· απέστειλέ τινα εξ αύτων μετά τινων περιηγήμων ταπήτων της Φλανδρίας εις τον Σουλτάνον Βαϊαζήτην· οι τάπητες κατασκευάζοντο εις την Ρέιμας.

Καθρέπται.

Ούτοι ήταν γνωστοί άκόμη πρό των σταυροφοριών κατά την Ιεράν Γραφήν, ήτις διηγείται ότι μετεχειρίζοντο αύτους οι Εβραίοι εις την έρημον, και ότι ο Μωϋσθης μετεχειρίσθη διά νη κατασκευάση την χαλκίνην κολυμβήθρην του άπονιπτήριου. Οι άληθεις όμως από ΰελον στεγνών καθρέπται έγνώσθησαν μόνον κατά τον 17^ο αιώνα. Οι Βενετοί διά πολλού χρόνου ήξίουν ότι κατείχον μόνον το μυστήριον αύτων, άλλ' άρηρέθη απ' αύτων ή τιμή αύτη. Τοσοϋτο δέ εύχάριστος υπήρξεν ή ανακάλυψις αύτη διά τάς κυρίας, ώστε επί πολλόν χρόνον έφερον κρεμάμενα εις την ζώνην αύτων μικρά καθρεπίδια, άπαραλλάκτως ως σήμερα φέρουσι τά ωρολόγια.

(Ακολουθεί.)

ΠΙΝΑΞ

των έμπεριεχομένων της Άποθήκης εκ του Α. μέχρι του Ζ. αριθμού,

ήτοι

Άπό Α'. Ιουλίου 1847 μέχρι Α'. Ιανουαρίου 1848.

	Σελίς	Σελίς	
Πρόλογος	1	Η παρ' την Κώμην Σαίλλω άτμοκίνητος άντλία	56
Ο Όρεϋς πολιτιζων τους Θράκας διά της λύρας αύτου	7	Περι ανθρωποφαγίας	57
Ο Τυρόδς της Αρμαγής	9	Παραβολή — οι τρεις φίλοι	61
Περι της ποικιλίας των διοργανισμένων όντων	11	ΥΓΙΕΙΝΗ — Βοηθήματα προς σωτηρίαν των αποπνηγομένων	61
Ένυδρον φυτόν όνομαζόμενον βασίλισσα Βικτωρία	12	Οι Φαττάγαι	62
Απτέρυγα	13	Θεωρία περι της φύσεως των γυναικών, της ανατροφής και της επιρροής αύτων εις την πολιτικήν κοινωνίαν	65
Ποικίλα μαθήματα προς χρήσιν των παιδων και του λαου	15	Ο γάμος του Δουκός της Βενετίας μετά της Αδριατικής Θαλάσσης	69
Διαγόρας ο Ρόδιος, φερόμενος επί των ώμων των Ολυμπιονικων υιών αύτου	17	Ο ΔΟΚΙΜΟΣ κτλ. κερ. Γ'. τά όρφανά (συνέχεια)	71
Περι των διαφόρων παρ' τοις Αρχαίοις Έλλησιν όνομάτων και τάφων	19	Οι μάρτυρες του Χριστιανισμού	73
Η Κίνα	21	Περι της κτίσεως της Αλεξανδρείας, της Βιβλιοθήκης και των πρώτων αύτης σοφών	76
Το Αλεξιγάλαζον	25	Η Βενουάη	83
Έτιμολογία του όνόματος των Παρισίων	26	Παραβολή οι τοποτηριται του Κυρίου	86
Η μεγάλη Αρπύξ της Αμερικης	26	Ο Βασιλέσχος	86
Ο ΔΟΚΙΜΟΣ Ιστορικόν διήγημα Κερ. α. Η έσχάτη πενία Κερ. β'. ο θάνατος	29	Ρώσικη φιλολογία	87
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ ή Γνώμαι και νουθεσία δι' των δύνανται τις νά ζήση επί της γής ευαρέστως, έντίμως και εύτυχώς	30	Μύθοι του ποιητου Κριλλώφ α. ο Αετός και η Αράχνη	89
Η Ελαστική Συχή	31	Η Χίος	90
Οι διδουμοι του Σιάμ	33	Περι δημοσίου εκπαιδεύσεως έν Γαλλία	95
Περι των διαφόρων παρ' τοις Αρχαίοις Έλλησιν όνομάτων των τάφων (συνέχεια)	36	Ανέκδοτον	96
Ο θάνατος της Ιωάννας Γραίης	38	Ο θάνατος του Ανανίου και περι ψεύδους	97
Ιδιαζουσα εις τινα έθνη εύφύτα προς την από των ίχνων διάγνωσιν	42	Τά καθ' Ηράκλειον και Πομπητιν	100
Βερμανοί, ήθη και έθιμα αύτων	45	Β'. Μύθος του ποιητου Κριλλώφ αι Χήνες	105
Η Δίδελφος	47	Η ταπεινώσις του Αυτοκράτορος Φριδερίκου του Πυρρόυ	106
Η ανθρωπίνος ζωή	48	Η Χίος (συνέχεια)	109
Ο Μέγας Πέτρος	49	Τά φορέματα κάμνυσι τον ανθρωπον	114
Περι στενογραφίας	54	Θεραπεία της Χολέρας έν Ρωσσία	114
Το μυστικόν δικαστήριον της Γερμανίας	52	Περι ανθρωπίνων ολοκαυτωμάτων	215
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ κ. τ. λ. (συνέχεια)	53	Ο ΔΟΚΙΜΟΣ κτλ. κερ. Δ'. Η εκπαίδευσις του πένυτος (συνέχεια)	447
		Το Νηπενθές	419

ΠΙΝΑΞ

τῶν ἐμπεριεχομένων τῆς Ἀποθήκης ἐκ τοῦ Ζ. μέχρι τοῦ Η. ἀριθμοῦ,

ἤτοι

Ἀπὸ Α'. Ἰανουαρίου 1848 μέχρι Α'. Ἰανουαρίου 1849.

Σελίς	Σελίς
Διατάγματα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς Ἀποθήκης κτλ. σελ.	Ἐπιστολὴ περὶ τοῦ Χλωροῦχοι Μυρμηγκικοῦ ἔξεως 69
Κιναϊκὸς γάμος 9	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ (συνέχεια κτλ.) 69
Τὰ καθ' Ἡράκλειαν καὶ Πομπήταν (συνέχεια) 11	Ἡ ἀναχώρησις τοῦ νέου Τωβίτ 73
Ἡ ἐν Πετρούπολει Ἀλεξανδρινὴ στήλη 16	ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — Ἀλέξανδρος Πούσκιν 76
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. ὁμιλία Κ. Ἀσωπίου κτλ. 18	Ἱστορία τοῦ Φιλλανδοῦ ποιμένος καὶ τῆς σκληρᾶς Ναινας 76
Ὁ Ρινόκερος, Ἰδροκόραξ 23	Ὁ Βοῦς τῆς Θεβέτης 79
Γ'. Μῦθοι τοῦ ποιητοῦ Κριλλώφ. Ἡ Κυνοφιλία 24	Γεωγραφικὴ περιγραφή τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων
Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος 25	Ἐπαρχία Σύρου 81
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ (συνέχεια κτλ.) 29	Ἐπαρχία Νάξου 83
Ἡ νῆσος Μελίτη 34	Ἀνέκδοτον 85
Περὶ Μουσικῆς 36	Ὁ Ναὸς τοῦ Χρυσοῦ Θεοῦ εἰς τὸ Πεγού 86
Ἀνέκδοτον 40	Περὶ γάλακτος. 89
Τὸ θηρίον τοῦ Ζεβωδάν 41	Χρηστομάθεια κ.τ.λ. (συνέχεια) 90
Περὶ μiasμάτων 43	Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΕΞΟΥΘ ἢ τὰ ἦθη τοῦ Αἰῶνος. Σύγγραμμα πρωτοφανὲς ὑπὸ Ἰακώβου Γ. Πιτζιπίου
Α'. Μῦθοι τοῦ Ρώσου ποιητοῦ Κριλλώφ, Ἡ θή- 45	Μέρος πρῶτον, Κεφ. Α'. Ὁ Καλλίστρατος Εὐγενίδης καὶ ὁ Πίθηκος Εξούθ 91
Ὁ Ἰππόκαμπος 45	ΕΙΚΟΝΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ. Ἡ Μελαγχολία 98
Περὶ τῆς Ἀλληλοδιδασκατικῆς 46	Ἡ ὑπὸ δύο συζύγων διαφιλονεικουμένη γυνή 100
Οἱ Μαῦροι 49	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. περὶ τῆς Ἑλληνικῆς
Οἱ δίδυμοι τοῦ Σιχμ νυμφευθέντες 52	Εὐγλωττίας 102
Γεωγραφικὴ περιγραφή τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων (ὑπὸ Δε Κιγάλλα) 52	Οἱ Λευκώτιοι Πίθηκοι 104
Ἀπογραφικὸς Πίναξ τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων 55	Ἐπιστολὴ πρὸς εὐγενῆ εἰκοσαετῆ κόρην παρά τινος πατρικοῦ αὐτῆς φίλου 105
Ἡ ἐν Σκαρδάμ οἰκία τοῦ Μεγάλου Πέτρου 55	Περὶ Δαμαλίδος. ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἰατροκαθηγητὴν Κ. Α. Πάλλην 106
Περὶ τῆς τῶν φυτῶν Ἐρεθισιμότητος 56	Ὁ Κωιδωνόφωνος Ρινόκερος 108
Παραβολὴ — τὸ Μῆλον 58	Γεωγραφικὴ περιγραφή τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων (συνέχεια) Ἐπαρχία Θήρας 109
Ἀνέκδοτον 58	Μῦθοι ΣΓ'. Οἱ Βάτραχοι 113
Ὁ Βασιλοκτόνος Δαμιένος 59	Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΕΞΟΥΘ ἢ τὰ ἦθη τοῦ Αἰῶνος κτλ. (συνέ- 114
Περὶ τῆς Ἀλληλοδιδασκατικῆς (συνέχεια) 62	χεια) Κεφ. β'. ἢ περιήγησις. Κεφ. Γ'. ἢ ἀναγνώρισις 114
Ἐ. Μῦθοι τοῦ Ρώσου ποιητοῦ Κριλλώφ	Ὁ Αἰγοθήλας 121
— Ὁ Ἐλέφας, οἱ Λύκοι καὶ τὰ Πρόβατα 64	
Περὶ Μουσικῆς (συνέχεια) 65	
Ὁ Ὄρνυθόρυγχος 67	

Σελίς	Σελίς	Σελίς
Περὶ στιγμάτων 122	(Συνέχεια) Ἐπαρχία Κέας 173	
Γεωγραφικὴ περιγραφή τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων (Συνέχεια) Ἐπαρχία Μήλου 123	Ἰνδικὸν Γνωμικὸν 174	
Ὁ Ὄραγκουτάνος ἢ τρωγλοδύτης Πίθηκος 126	Ἐπίτομος Ἱστορία τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς μέχρι τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος (συνέχεια) Κεφ. β'. ἀπὸ τοῦ Ε. μέχρι τοῦ Η. αἰῶνος. Μεταξοσκόλλησις. 175	
Περὶ Ἐγγαστριμυθίας 127	Περὶ τοῦ Ἀηλητηρίου τῶν Βελῶν 176	
Παραβολὴ ἢ Διδασκαλία τῆς Φύσεως 129	Ἡ Αἰγυπτία Σφιγξ 177	
Χρωματισμὸς τῶν ἐκ χρυσοῦ σκευῶν 130	Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ συστάσεως τῶν νοσοκομείων 178	
ΕΙΚΟΝΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ — ἢ ἀναχώρησις τοῦ Αἰνείου ἀπὸ τὴν Τροίαν 130	Φιλοπατρία τοῦ Εὐσταθίου Σαινπιέρου 180	
Περίεργα ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἀρχαίων καὶ Νεωτέρων λαῶν, συλλεγθέντα ὑπὸ Δ. Σ. Μ. 132	Ἡ Συμβουλὴ 183	
Θρησκεία, Προσευχὴ. ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ 133	Περίεργα ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων λαῶν 183	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Εὐγλωττίας (συνέχεια) 134	ΥΓΙΕΙΝΗ — περὶ τῆς χρήσεως τοῦ θωρακίου 187	
Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΕΞΟΥΘ κτλ. (συνέχεια) Κεφ. Δ'. ἢ ἀποφυλάκισις Κεφ. Ε. τὸ ἔγκλημα Κεφ. ΣΤ'. ἢ θεία δίκη Κεφ. Ζ'. ἢ ἔρημος Κεφ. Η. ἢ ζωγρεία Κεφ. Θ'. ὁ Αἰγαρίδης 137	Μελαγχολικαὶ σκέψεις 188	
Τὸ Κρεατίνον 145	Περὶ προφυλάξεως τῶν σιτηρῶν ἀπὸ τῶν ποντικῶν 188	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. Λόγος τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας Κωνσταντίνου Κοντογόνου, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Πανεπιστημίῳ κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς καθιδρύσεως αὐτοῦ ἑορτὴν (20 Μαΐου, 1848) 147	Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΕΞΟΥΘ κτλ. (συνέχεια) κεφ. ΙΓ'. περιήγησις τοῦ Εξούθ μετὰ τοῦ Μαλουκάτου καὶ Αἰγαρίδου. 189	
Ἡ χήρα τῆς Ζεχαρ 151	Ὁ Λαοκόων 194	
Ποινικὴ Δικονομία τῶν Κιναίων 153	ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. Λόγος τοῦ Πανιερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Χερσῶνος καὶ Ταυρίδος Ἰνοκέντιου ἐκφωνηθεὶς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Διακηρύξεως, ἐν Πετρούπολει, τῇ 14 Μαρτίου, 1848 195	
Ἐπίτομος Ἱστορία τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς μέχρι τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος Κεφ. Α'. Ἐποχὴ τῶν τεσσάρων πρώτων αἰῶνων τοῦ Σωτηρίου ἔτους. Ἱατρικὴ, Πολεμικὴ, Ναυτιλία, Γεωργία, Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία 155	Ἐφημερίς τοῦ Κάτω Κόσμου 198	
Ἡ λατρεία τῶν ἀλόγων ζώων 158	Ὁ Θαλάσσιος ἀστὸς 200	
Ὁ Βραχμάνιος βοῦς 160	Φυσιολογία τῆς γραφῆς τῶν Ἀλφαβητικῶν Χαρακτῆρων 201	
Ἀνέκδοτα 161	Ἀναγέννησις τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Ἀνατολῇ κτλ. Σχολεῖον τῆς Πάτμου 204	
Ἦμος εἰς Ἰγείαν 162	Σχολεῖον τῆς Κοζάνης 204	
Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΕΞΟΥΘ κτλ. (συνέχεια) Κεφ. Ι. ἐπάνοδος. Κεφ. ΙΑ'. Ἡ Σουλτανίτζα κεφ. ΙΒ'. ὁ ὁ ἀληθὴς ἔρωσ τῶν γυναικῶν τοῦ συρμού, ἢ τὸ κίτρινον φάρμακον τοῦ χοροῦ 162	Σχολεῖον τῆς Τυρνάβου 205	
Ἀγέννησις τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἐποχὴ πρώτη, ἀπὸ Γεννάδου τοῦ Σχολαρίου μέχρι Ἀδαμαντίου Κοραῆ 169	Γεωγραφικὴ περιγραφή τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων κτλ. (συνέχεια) Ἐπαρχία Ἄνδρου 206	
Σχολεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως 170	Τὸ σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου 208	
Σχολεῖον τοῦ Ἄθωνος 171	Περὶ τῆς κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς παρὰ τῶν Σκανδιναβῶν — Περιήγησις τοῦ Βικρνώ Ἐρβύλφσωνος ἐν ἔτει 986 210	
Σχολεῖον τῶν Ἰωαννίνων 171	Ἀνακάλυψις τῆς Βινλανδίας ὑπὸ Λεΐφου Ἐρρίκσωνος 216	
Γεωγραφικὴ περιγραφή τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων	Δάμων καὶ Πυθίας 211	
	Περίεργα ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων λαῶν (συνέχεια) 213	
	Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΕΞΟΥΘ κτλ. (συνέχεια) Κεφ. Ιε. ἢ ἐντὸς τριῶν ὥρων τέσσαρες μεγάλαι πε-	

Σελίς	Σελίς	Σελίς
ριπέταις τῆς ποτὲ ἀδελφῆς μου. Κεφ. ις'. ὁ Αιγυπτίως συγγράφων τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν κυρμόν.	214	246
Ὁ Πανάγιος Τάφος	217	247
ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ κτλ. (συνέχεια) Σχολεῖον τοῦ Ἰακώβου.	219	250
Σχολεῖον τοῦ Βουκουρεστίου	220	252
Σχολεῖον τῆς Χίου	220	255
Σχολεῖον τῆς Σιβύρας	220	255
Σχολεῖον τῶν Κυθωνίων	221	256
Σχολεῖον τῆς Κερκύρας	221	258
Περὶ τῆς αὐτομάτου ἀνάψεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος	221	259
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ κτλ. (συνέχεια)	223	260
Γεωγραφικὴ περιγραφή τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων κτλ. (συνέχεια) Ἐπαρχία Τήνου	223	261
Πίναξ τῆς εἰς ναυτικὰ μίλια σχετικῆς ἀποστά- σεως τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς, καὶ τῆς ἀπ' ἀλλήλων τῶν κατοικημένων Κυκλάδων	225	264
Μέσον δι' οὗ διατηρεῖται ὁ ἄρτος πρόσφατος καὶ χωρὶς εὐρωτίσιν	226	265
Ὁ Οὐλάσσιος ἄγγελος	226	268
Περὶ τῆς κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς παρὰ τῶν Σκανδιναβῶν (συνέ- χεια) περιήγησις τοῦ Θοβάλδου Ἐρικσῶνος εἰς μεσημβρινώτερα μέρη	227	271
Ἀποτυχία τοῦ Θεορστεῖνου Ἑβρίκσῶνος	227	274
Περιήγησις τοῦ Θεορστίνου ἐν Βινδλανδία	227	274
Περὶ τῶν ἀεροειδῶν δηλητηρίων	229	274
Ἐπίτομος ἱστορία τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Χρι- στιανικῆς ἐποχῆς μέχρι τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. (συνέχεια) Νοσοκομεῖα, κώδωνες, ὄργανα, γραφικὰ κονδύλια	230	274
Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες	231	276
Ὁ ΔΟΚΙΜΟΣ ἱστορικὸν διήγημα (συνέχεια) Κεφ. Ε'. ἡ ἀπροσδόκητος προμήθεια τῶν βιβλίων	233	277
Κεφ. Γ'. ἡ συνάντησις τῶν δύο ἀδελφῶν	233	278
Ἀνέκδοτον—τὰ ὑποδήματα τοῦ φιλαργύρου	235	278
Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΕΞΟΥΘ κτλ. (συνέχεια) Κεφ. ΙΖ'. Σκέψεις τοῦ Μαλουκάτου ἐπὶ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Αἰγα- ρίδου. Κεφ. ΙΗ'. ἡ ἀσθένεια	237	278
Αἱ θυσίαι τῶν ἀρχαίων	241	278
Περὶ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς μυθιστορίας (ὑπὸ Α. Δια- μαντοπούλου δικηγόρου)	243	278
Ἀνέκδοτον—ὁ φαλακρὸς		278
Τοπογραφικὴ περιγραφή τῶν Θηβῶν ὑπὸ Ἑβρίκου Νικολάου Οὐλερίχου, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Ἀγγέλου Δ. Καππώτου		278
Ὁ Μέγας Μαστόδου		278
Περὶ τῆς αὐτομάτου ἀνάψεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώ- ματος (συνέχεια)		278
Περὶ τῆς κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς παρὰ τῶν Σκανδιναβῶν (συνέχεια) περιήγησις τῆς Φρεδρίσσης		278
Ἄλλαι θαλασσοποροίαι		278
Ἐπίτομος ἱστορία τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Χριστιαν- ικῆς ἐποχῆς μέχρι τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶ- νος. (συνέχεια) κτλ. Κεφ. Γ'. Ἀπὸ τοῦ Θ'. μέχρι τοῦ ΙΑ'. αἰῶνος. Κάρολος ὁ Μέγας Ἀλφρέδος		278
Οἱ Ὀστιακοὶ		278
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ κτλ. (συνέχεια)		278
Περὶ γυμνασίων, ἀνακαλύψεως, φουτεβόλων καὶ ἀσθηνειῶν αὐτῶν		278
Ὁ ΔΟΚΙΜΟΣ ἱστορικὸν διήγημα κτλ. (συνέχεια) Κεφ. Ζ'. ἡ σύστασις. Κεφ. Η'. ἡ εὐλογητικὴ Κεφ. Θ'. Οἱ κλέπται. Κεφ. Ι'. ἡ καταμύνησις.		278
Παράδοξοι ἀνακαλύψεις θησαυρῶν		278
Ἡ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ.—Ἐποχὴ δευτέρα.—Ἀπὸ Ἀδαμαν- τίου Κοραῆ μέχρι τῆς ἐπιστάσεως τοῦ Ἑλληνι- κοῦ Κράτους. — Σχολεῖον τῆς Χίου		278
Εἰσαγωγικὴ ὁμιλία τοῦ καθηγητοῦ τῆς φιλοσο- φίας Ν. Βλάχου εἰς τὴν ἐναρξίν τῶν Μαθημά- των τοῦ 1848 καὶ 1849.		278
Τοπογραφικὴ περιγραφή Θηβῶν κτλ. (συνέχεια)		278
Ὁ Ἴπποπόταμος		278
Ἀποτελέσματα τοῦ γάμου ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς		278
Περὶ ἀραβοσίτου		278
Ὁ ΔΟΚΙΜΟΣ κτλ. (συνέχεια) κεφ. ια'. Ἡ πρόνοια.		278
Οἱ Πάρθοι.		278
Περὶ Χριστιανικῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν ὑπὸ τοῦ Ἰεροκλήρου Κ. Καστόρχη		278
Ὁ Ζέρβας ἡ Ὀναγρος ραβδωτὸς		278
Ἐπίτομος ἱστορία τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς μέχρι τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. (συνέ- χεια) Σταυροφοροίαι καὶ ἀκόλουθα αὐτῶν. Ζαχα- ροκάλαμοι. Ἰφάσματα ἐκ καναβίου. Καθρέπται.		278

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

Σελίς	Σελίς
Ὁ Ὀρφεὺς πολιτικῶν τοῦς Θράκας διὰ τῆς λύρας αὐτοῦ	7
Ἐνυδρον φυτὸν ὀνομαζόμενον Βασίλισσα Βικτωρία Ἀπτέρυγα.	12
Διαγόρας ὁ Ρόδιος, φερόμενος ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν Ὀλυμπιακῶν υἱὸν αὐτοῦ	13
Εὐγενῆς Κυρία Κιναΐα	17
Ἡ μεγάλη Ἀρπύια τῆς Ἀμερικῆς	22
Ἡ ἐλαστικὴ Σοκὴ	27
Οἱ δίδυμοι τοῦ Σιάμ	31
Ὁ θάνατος τῆς Ἰωάννας Γραΐης	33
Βερμανοὶ ἦθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν	38
Ἡ Διδελφος	45
Ὁ Μέγας Πέτρος	47
Τὸ μυστικὸν δικαστήριον τῆς Γερμανίας	49
Ἡ παρὰ τὴν κόμην Σαίλλω ἀτμοκίνητος ἀντλία	52
Οἱ Φαττάγχι	56
Ὁ γάμος τοῦ Δουκὸς τῆς Βενετίας μετὰ τῆς Ἀδρια- τικῆς Θαλάσσης	62
Οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστιανισμοῦ	68
Ἡ Βανυανή	73
Ὁ Βασίλειος	84
Ἡ Χίος	86
Ὁ θάνατος τοῦ Ἀναβίου καὶ περὶ ψεύδους Ἡ ταπεινώσις τοῦ Ἀυτοκράτορος Φριδερίκου τοῦ Πυρρῶ (Barbarossa).	90
Περὶ ἀνθρωπίνων δλοκαυτωμάτων καὶ ὅσων Τὸ Νηπενθῆς	98
Κιναϊκὸς γάμος	106
Ἡ ἐν Πετροπόλει Ἀλεξάνδρινῃ στήλη	115
Ὁ Ρινόκερος Ἰδροκράξ	116
Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος	119
Ἡ νῆσος Μελίτη	146
Τὸ θηρίον τοῦ Ζεβωδᾶν	23
Ὁ ἵπποκαμπτος	25
Οἱ Μαῦροι	34
Ἡ ἐν Σαρδακμ οἰκία τοῦ Μεγάλου Πέτρου	41
Ὁ Βασιλοκτόνος Δαμιένος	45
Ὁ Ὀρνιθόρυγχος	49
Ἡ ἀναχώρησις τοῦ νέου Τωβίτ	56
Ὁ Βοῦς τῆς Θιβέτης	67
Ὁ Νὰς τοῦ Χρυσοῦ Θεοῦ εἰς τὸ Παγού	73
Ἡ Μελαγγολία	79
Λευκώτιοι Πίθηκοι	86
Ὁ κωδωνόφωνος Ρινόκερος	97
Ὁ Αἰγιοθήλας	104
Ὁ Ὀραγκουτάνος ἢ τρωγλοδότης Πίθηκος	108
Ἡ ἀναχώρησις τοῦ Αἰνείου ἀπὸ τὴν Τροίαν	120
Ὁ Δημοσθένης	126
Τὸ Κρεμλίνον	134
Κατάδικος Κιναΐος	145
Ὁ Βραχμάνος Βοῦς	158
Γεννάδιος ὁ Σχολάριος Πατριάρχης Κωνσταν- τινουπόλεως	169
Φιλοπατρία τοῦ Εὐσταθίου Σαινπιέρου	180
Ἡ Αἰγυπτία Σφιγξ	177
Ὁ Αζοκόων	194
Ὁ Θαλάσσιος ἀετὸς	200
Τὸ Σπῆλαιον τῆς Ἀντιπάρου	208
Ὁ Πανάγιος Τάφος	217
Ὁ Θαλάσσιος ἄγγελος	226
Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες	231
Αἱ θυσίαι τῶν ἀρχαίων	241
Ὁ Μέγας μαστόδου	251
Οἱ Ὀστιακοὶ	257
Κοραῆς	265
Ἴπποπόταμος	274
Ἴππυδον	277
Ὀναγρος	

ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Ἡ Συνδρομὴ εἶναι ὀριστικῶς προπληρωτέα, καὶ γίνεται ταυτοχρόνως μετὰ τῆς πρώτης παραλαβῆς τοῦ φυλλαδίου· προσδιορίζεται δὲ ὡς ἀκολούθως.

Διὰ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ συνδρομητὰς εἰς γρόσια κατ' ἔτος	40.
Διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι εἰς δραχμὰς	40.
Διὰ τοὺς ἐν Ῥωσίᾳ εἰς ρούβλια ἀργυρᾶ	5.
Διὰ τοὺς ἐν Μολδοβλαχίᾳ εἰς ἐν Ὀλλανδικὸν φλωρίον	4.
Διὰ τοὺς ἐν Εὐρώπῃ εἰς τάλληρα Ἰσπανικὰ	2.

δ#

Συμπεριλαμβάνονται δὲ εἰς τὰς συνδρομὰς ταύτας καὶ τὰ μέχρι τῶν συνόρων ἐκάστου τόπου ταχυδρομικὰ ἐξόδα τῶν φυλλαδίων.

Ἄφου ἡ Διεύθυνσις λάβῃ τὴν προκαταβολὴν τοῦ συνδρομητοῦ πέμπει πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ ἐπιστάτου, πρὸς ἐν εἶχε πληρώσει αὐτὴν, τὸ ἀποδεικτικὸν γραμματίον πληρωμῆς, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ Ἐκδότου, καὶ ἐσφραγισμένον διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Διευθύνσεως.

Εἰδοποιῶνται πρὸς τοῦτοις οἱ θελοντες νὰ καταγραφῶσι συνδρομηταί, ὅτι καθ' ὅποιονδήποτε μῆνα καὶ ἂν καταγραφῇ τις συνδρομητής, ἢ ἐναρξίς τῆς συνδρομῆς δὲν λογίζεται, εἰμὴ ἀπὸ δύο μόνον ἐποχῶν τοῦ ἔτους, δηλαδὴ ἢ ἀπὸ τῆς α'. Ἰανουαρίου, ἢ ἀπὸ α'. Ἰουλίου· καὶ πρὸς τοῦτοις, ὅτι ἐξαμηνιαία συνδρομὴ δὲν εἶναι δεκτὴ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως τοῦ λογιστικοῦ.

Ἄνταλάσσεται πρὸς πᾶσαν ἡμερίδα καὶ πᾶν περιοδικὸν σύγγραμμα.

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει — εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἀποθήκης παρὰ τῷ ἐκδότῃ, καὶ παρὰ τῷ Κυρίῳ Ἰωάννῃ Ε. Ψιακῇ, καὶ τῷ Βιβλιοπώλῃ καὶ Τυπογράφῳ Κ. Ι. Λαζαρίδῃ.

Ἐν Σμύρνῃ — εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἀμαλθείας καὶ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κ. Ἰωσήφ Μάγνητος.

Ἐν Σύρῳ — παρὰ τῷ Κυρίῳ Γ. Τύμπᾳ γενικῶ ἐπιτρόπῳ τοῦ ἐκδότου τῆς Ἀποθήκης δι' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Ἀθήναις — παρὰ τῷ Κυρίῳ Α. Πουλῇ βιβλιοπώλῃ.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ — παρὰ τῷ Κυρίῳ Η. Ρογκότη.

Ἐν Χίῳ — παρὰ τῷ Κ. Ἐμμανουὴλ Βερούση.

Ἐν Βαθεῖ Σάμου — παρὰ τῷ Κυρίῳ Γ. Κ. Ἀνδρουλῆ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ — παρὰ τῷ Κυρίῳ Ἀχιλλεῖ Κορτέσση, εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Κυρίου Η. Γεραλοπούλου.

Ἐν Κερκύρα — εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κ. Ι. Δ. Παππανικόλα.

Ἐν Γαλαζίῳ — παρὰ τῷ Κυρίῳ Στεφάνῳ Ἀργέντῃ.

Ἐν Κρατιῶσα — παρὰ τῷ Κυρίῳ Α. Κανέτζῳ.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες ν' ἀναδεχθῶσι τὴν ἐπιστάσιαν τινὸς τόπου, δύνανται νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸν ἐκδότην, εἰς Κωνσταντινούπολιν· τὸ δὲ δικαίωμα τῆς προμηθείας εἶναι δέκα τοῖς ἑκατόν.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης,

ΙΑΚΩΒΟΣ Γ. ΠΙΤΖΙΠΙΟΣ.